

MAJANDUSAASTA ARUANNE

aruandeaasta algus: 01.01.2015

aruandeaasta lõpp: 31.12.2015

sihtasutuse nimi: Sihtasutus Eestimaa Looduse Fond

registrikood: 90001457

tänava/talu nimi, Lai 29

maja ja korteri number:

linn: Tartu linn

maakond: Tartu maakond

postisihnumber: 51014

telefon: +372 7428443

faks: +372 7428166

e-posti aadress: elf@elfond.ee

veebilehe aadress: www.elfond.ee

Sisukord

Tegevusaruanne	3
Raamatupidamise aastaaruanne	18
Bilanss	18
Tulemiaruanne	19
Rahavoogude aruanne	20
Netovara muutuste aruanne	21
Raamatupidamise aastaaruande lisad	22
Lisa 1 Arvestuspõhimõtted	22
Lisa 2 Raha	26
Lisa 3 Nõuded ja ettemaksed	27
Lisa 4 Maksude ettemaksed ja maksuvõlad	28
Lisa 5 Tütarettevõtjate aktsiad ja osad	28
Lisa 6 Kinnisvarainvesteeringud	29
Lisa 7 Materiaalne põhivara	30
Lisa 8 Immateriaalne põhivara	31
Lisa 9 Kapitalirent	31
Lisa 10 Kasutusrent	32
Lisa 11 Laenukohustused	33
Lisa 12 Võlad ja ettemaksed	33
Lisa 13 Võlad töövõtjatele	34
Lisa 14 Eraldised	34
Lisa 15 Sihtotstarbelised tasud, annetused ja toetused	34
Lisa 16 Annetused ja toetused	36
Lisa 17 Tulu ettevõtlusest	36
Lisa 18 Sihtotstarbeliselt finantseeritud projektide otsesed kulud	37
Lisa 19 Mitmesugused tegevuskulud	37
Lisa 20 Tööjõukulud	38
Lisa 21 Seotud osapooled	38
Lisa 22 Projektide tulud valdkondade kaupa	38
Lisa 23 Sihtkapitalid	40
Aruande allkirjad	41
Vandeauditori aruanne	42

Eestimaa Looduse Fondi 2015. aasta tegevusaruanne majandusaruande juurde

Sisu

Eestimaa Looduse Fond 2015.....	4
Eestile omaste koosluste ja maastike säilimine	5
Looduskaitse andmebaas	5
Kaitsekorralduskavade ja ekspertiiside koostamine	6
ELFi mereprogramm	6
Merealade planeerimine	6
Merealade väärtuste kaardistamine ja merekaitsealade ettepanekud	6
Merestrategie raamdirektiiv.....	7
Eutrofeerumine	7
Paldiski LNG terminal	7
Naftareostuse ennetamine ja tõrjevõimekus.....	7
ELFi metsaprogramm.....	8
Metsaprogrammi tegevused	8
ELFi märgalade programm	8
Sookoosluste taastamine	8
Kavaru rannaniidu taastamine	9
Ohustatud liikide ja nende elupaikade kaitse	9
Lendorav	9
Nahkhiired	10
Hülged	11
Ilves.....	11
Konnad teel(t).....	11
Metsloomade taastuskeskus.....	12
Võõrliigid	12
Loodusvarade jätkusuutliku kasutuse edendamine.....	13
Kasvuhoonegaasid	13
Geneetiliselt muundatud organismid (GMO).....	13
Energeetika ja maavarad	13
Maavarade jätkusuutlik kasutamine ja ühiskonna kaasatus sellistesse otsustesse.....	13
EKOenergia	14

Globaalsed keskkonnaprobleemid	14
Säästev põllumajandus.....	14
Loodust hoidva mõtlemise ja käitumise levitamine ühiskonnas.....	14
ELFi talgute 2015. aasta.....	14
Teeme Ära talgupäev 2015	15
Raamat „Muutuv Eesti loodus“	15
Palupõhja looduskool.....	15
Muraste looduskool	16
Looduskaitse uudiste veebiportaali Roheline Värav	16
Loodushelid	16
Keskkonnahariduse areng	16
Välja antud stipendiumid ja toetused	16
ELFi koostööpartnerid	17

Eestimaa Looduse Fond 2015

SA Eestimaa Looduse Fond (ELF) on mittetulunduslik valitsusväline keskkonnaorganisatsioon, mis loodi 1991. aastal. ELFi tegevuse eesmärk on Eesti looduse ja keskkonna kaitsmine.

ELFi missioon:

- 1) Eestile omaste koosluste ja maastike säilitamine
- 2) Ohustatud liikide ja nende elupaikade kaitsmine
- 3) Loodusvarade jätkusuutlike kasutuse edendamine
- 4) Loodust hoidva mõtlemise ja käitumise levitamine ühiskonnas
- 5) Lahenduste otsimine tulevastele põlvetele puhta elukeskkonna säilitamiseks.

Oma eesmärgi saavutamiseks ELF:

- 1) kogub ja jaotab sihipäraselt loodus- ja keskkonnakaitseks raha ja muid vahendeid,
- 2) organiseerib majanduslikku ja moraalset toetust loodus- ja keskkonnakaitsealastele projektidele, mis näevad ette probleemi uurimist, praktiliste kaitseabinõude rakendamist ja avalikkuse informeerimist,
- 3) algatab ja viib vajaduse korral läbi loodus- ja keskkonnakaitsealaseid projekte, annab välja stipendiume.

2015. aasta käive oli 606 tuhat eurot. Eesti riiklike fondide ja riigieelarve toetuste raha moodustas ELFi eelarvest 2015. aastal 36,5 %, tasulised teenused 18,3% ja eraannetused 2,4%.

2015. aastal jätkus Eesti riigipoolne toetus ELFi projektidele, sh SA Keskkonnainvesteeringute Keskus (KIK) rahastus. Samuti saadi toetust Kodanikuühiskonna Sihtkapitalilt (KÜSK). Olulistest välisfinanseerijatest jätkus EMP Vabariigi Fondi toetus Avatud Eesti Fondi vahendusel ja Rootsi WWFi toetus mereprogrammile. 2015. aastal lisandus uue olulise finantseerijana Euroopa Liidu LIFE programm. Samuti viidi 2015. aastal läbi kaks esimest edukat ühisrahastuskampaaniat Hooandja keskkonnas.

2016. aastal plaanime rahastuse osas esitada tegevuste läbiviimiseks taotlusi nii Eesti kui ka ELi fondidele, samuti suurendada pingutusi eraannetuste laekumiste suurenemiseks sh läbi viia ühisrahastuskampaniaid.

Töölepingu alusel töötas 2015. aastal ELFi keskmiselt 19 inimest kuus (10 täisajaga töökohta), lisatöid telliti töövõtulepingu alusel 23 inimeselt ja 10 juriidiliselt isikult. Töötajate palgakulu koos maksudega oli 2015. aastal 286 895 eurot.

2015. a jätkas juhatuse esimehena Silvia Lotman, juhatuse liikmete Tarmo Tüüri, Kadri Kalmuse ja Liis Kuresoo volitusi taaspikendati aasta võrra. Tegevjuhtkonna (juhatuse liikmed) töötasud koos sotsiaalmaksuga olid 2015. aastal 77 tuhat eurot.

ELFi nõukogu jätkas samas koosseisus, nõukogu töötas vabatahtlikkuse alusel: tasusid ja soodustusi kõrgema juhtorgani liikmetele ei makstud.

ELF ei väljastanud garantiisid.

Kuna SA Eestimaa Looduse Fond koos Eesti Rohelise Liikumisega loobusid 18. jaanuaril 2005.a. saadud Tallinna Ringkonnakohtu otsuse edasikaebamisest, tühistamaks keskkonnaministri 15.01.2004 otsust Saaremaa sadama keskkonnamõjude hindamise aruande heakskiitmise kohta, kuulub kohtuotsuste järgi SA Eestimaa Looduse Fondilt koos Eesti Rohelise Liikumisega väljamõistmisele 35 000 krooni (2273 eurot). Keskkonnaministeeriumi kasuks. 2013 aastal suurendati moodustatud eraldist 2273 euronni sihtotstarbeliselt kogutud annetuste jäägi arvelt. Seni pole Keskkonnaministeerium nõuet nimetatud summa väljamaksmiseks esitanud.

Finantssuhtarvud:

	2014	2015
Maksevõime üldine tase		
= käibevara/ lühiajalised kohustused	1,66	1,11
Kohustuste ja varade suhe	0,43	0,82
Rahaliste vahendite tase = raha/lühiajalised kohustused	0,67	0,96

Teadus- ja arendustegevuse osakaal 2015. aastal 23 % (2014 aastal 14,7%)

Eestile omaste koosluste ja maastike säilimine

Looduskaitse andmebaas

ELFi looduskaitse-andmebaas hõlmab enamikku Eesti elupaigatüüpe ja loodusväärtusi. Läbi viidud üle-eestiliste inventuuride [põlismetsad (1993-1996); puisniidud (1995-1996); märgalad (1996-1998); niidud (1999-2001); sood (2009-2012) jt.] andmed on digitaliseeritud ja süstematiseeritud. Andmebaas koosneb 31.12.2015 seisuga 24 440 kirjest (millele lisandub 6975 niidukirjet), iga kirje on ühe konkreetse elupaiga kohta (hõlmab tavaliselt 0,5–100 ha) ja sisaldab andmeid selle seisundi, väärtuste ja liigilise koosseisu kohta. Andmebaas vastab Euroopa Liidu Natura 2000 kriteeriumidele ja võimaldab selle kasutust riiklikul ja rahvusvahelisel tasandil.

Väljavõtteid kaitstavate liikide ja väärtuslike koosluste kohta on edastatud Keskkonnaregistrile (EELIS), keskkonnaministeeriumi looduskaitseosakonnale, Euroopa Komisjonile jt asjakohastele institutsioonidele ning TÜ ja TTÜ teadlastele. Lisaks "traditsioonilisele" väljavõttele on EELISes ka eraldi teemakiht „sood“, mille materjal põhineb ELFi 1997. ja 2009-12. a. välitöödel ning seni kaitse alla võtmata looduskaitseväärtusega alade kiht „varinimestik“, mille andmestikku 2015. a. uuendati.

ELFi andmebaas on oluline püüdmaks tagada Natura 2000 protsessi objektiivsust looduskaitsealistest aspektidest lähtuvalt. Samuti on oluline seirata Natura kriteeriumite täitmist Eesti riigi ja arendajate poolt (arendustegevus, sh planeeringud; riikliku ülevaate koostamine Natura-alade kaitse osas; Natura-aladel loodushoiutööde rahastamine). Nendele tegevustele aitab kaasa osalemine Eestisisesest ja rahvusvahelistes koostöövõrgustikes (Eesti Keskkonnaühenduste Koda, WWF, CEEWeb, IUCN). 2015. aastal viis Euroopa Komisjon läbi Natura2000 võrgustiku ajakohasuse hindamise, kusjuures hindamise ühe näidisriigina analüüsiti just Eestit. ELF panustas Euroopa Komisjoni küsimustikule vastuseid koostades kasutades meie looduskaitse andmebaasi ning kogemusi Natura 2000 aladega seotud protsessidest.

Kaitsekorralduskavade ja ekspertiiside koostamine

2015. aastal oli ELFis ja ELFiga seotud OÜ ELF Ringis töös mitu eripalgelist looduskaitsealist ekspertiisi. Keskkonnaameti tellimusel valmis Käntu-Kastja looduskaitseala kaitse-eeskirja eelnõu ekspertiis, vastutavaks ekspertiisiks oli Indrek Sell. Kaitseväe tellimusel koostati looduskaitsealuste liikide seire kava kaitseväe harjutusväljadele, juhtiv ekspert Indrek Sell. Lisaks viidi Keskkonnaagentuuri riigihanke tulemusel läbi seiretoid Narvas Victoria bastionis nahkhiirtele (ekspert Lauri Lutsar) ning koostöös MTÜ Põhjakkonnaga viidi läbi riiklikku seiret kahepaiksetele ja roomajatele. Maanteeameti tellimusel viidi läbi kahepaiksete rände uuring Leie-Oiu maanteelõigul, projektijuht Kristiina Kübarsepp ja ekspert Elin Soomets. 2016. aastal on kavas osaleda kaitsekorralduskavade ja ekspertiiside hangetes vastavalt sellele, kas olulistele objektidele, mille osas ELFis on kompetents, selliseid töid tellitakse.

ELFi mereprogramm

ELFi mereprogramm töötab tihedas koostöös Maailma Looduse Fondi (WWF) Läänemere võrgustikuga (*Baltic Ecoregion Programm* – BEP). Silvia Lotman jätkas BEP juhtrühma liikmena, teistes mereprogrammi tegevustes osalesid Kertu Hool, Mart Jüssi, Agni Kaldma, Kuno Kasak, Aleksei Lotman, Kristjan Piirimäe ja Maarja Mirjam Rajasaar. ELFi osalemist võrgustiku töös toetas Rootsi WWF.

Merealade planeerimine

ELF on võtnud initsiatiivi Eesti merealade ruumilise planeerimise vajaduse selgitamisel ning protsessi edasiviimisel. ELFi survele on riigi poolt alustatud merealade planeeringutega, valminud on Hiiu ja Pärnu maakondade merealade planeeringud. ELF on endiselt seisukohal, et ka teiste maakondade merealade ruumilised planeeringud tuleks algatada lähiajal, kuid 2015. aastal toimusid vaid planeeringute alustamise ettevalmistavad riiklikud projektid, mille juures esindas ELFi Aleksei Lotman.

Merealade väärtuste kaardistamine ja merekaitsealade ettepanekud

ELF hoiab silma peal keskkonnaministeeriumi poolt menetletavatel merekaitsealade moodustamisel, sh pöörduki kaitsealade menetluste kiirendamiseks keskkonnaministeeriumi looduskaitse osakonna poole, kuid suurt edasiminekut selles pole toimunud.

Merestrategia raamdirektiiv

ELFi poolt osales Aleksei Lotman merestrategia raamdirektiivi täitmiseks vajalike seirekava, selle KSH ja meetmekava aruteludel.

Eutrofeerumine

2015. aastal rajati ELFi juhtimisel Eesti esimene avaveeline tehismärgala põllumajandusliku hajureostuse vähendamiseks. Märgala rajati Rootsi WWFi toel Nõlva peakraavile Lõuna-Eestisse, 2016. aasta kevadel on kavas alustada seirega hindamaks märgala efektiivsust. Jätkusid eutrofeerumise ehk veekogude kinnikasvamise vastaste meetmete tutvustamise tegevused, mille keskmes oli veekaitse alaste meetmete käsiraamatu koostamine põllumajandustootjatele. Raamat ilmub KIKi toel 2016. aastal. Põllumajandusliku hajureostuse vastaste meetmete alased ettepanekud tehti ka keskkonnaametile ja keskkonnaministeeriumile seoses riiklikult koostatavate veemajanduskavadega.

WWFi Läänemere programmiga koostöös anti välja Läänemere sõbraliku taluniku auhind Konju talule. 2016. aastal Läänemere sõbraliku talu konkursi korraldada ei ole plaanis, küll aga tegelda põllumajandustootjatele heade praktikate tutvustamisega eelmiste võitjate näitel.

Paldiski LNG terminal

27.09.2012 võttis Paldiski linnavalitsus vastu otsuse, millega kehtestati Paldiski LNG terminali teemaplaneering. Planeeringuga kavatseti rajada Pakri linnualale vedelgaasi terminal ja sellega seotud rajatisi. ELF koos Eesti ornitoloogiaühinguga (EOÜ) kaebasid otsuse kohtusse, kuna leidsime, et sellise suurobjekti rajamine toob kaasa pöördumatut kahju Pakri poolsaare ümbruse linnustikule ja arendust ümbritsevale Pakri maastikukaitsealale. 2013. aastal toimusid arendajaga kohtuvälise kokkuleppe kohtumised nii eraldi kui kohtu vahendusel, kuid kokkuleppele ei jõutud. Kohtuistung toimus 4.06.2013 ning Tallinna halduskohus otsustas 30.10.2013 ELFi ja EOÜ kaebust mitte rahuldada, siiski kohus tunnistas ELFi ja EOÜ kaebeõigust ning jättis kohtukulud kummagi poole enda kanda. Pärast kohtuotsusega tutvumist esitasid ELF ja EOÜ 29.11.2013 apellatsioonikaebuse Tallinna Ringkonnakohtule, mis jättis halduskohtu otsuse jõusse ning riigikohus jättis asja menetlusse võtmata. 2015. aastal olulisi arenguid juhtumise ei toimunud, kuid ELF on endiselt seisukohal, et tegemist on loodust kahjustava asukohavalikuga olulise mõjuga suurobjektile.

Naftareostuse ennetamine ja tõrjevõimekus

2015. aastal jätkus KIKi toel vabatahtlikele naftareostustõrje alaste koolituste läbiviimine ja vabatahtlike võrgustiku arendamine. Eesti ei vasta endiselt HELCOMi seatud kriteeriumitele reostustõrje valmisoleku osas. ELF kogub jätkuvalt naftareostuse likvideerimisest vabatahtlikult huvitatud inimeste kontakte, et neid informeerida korraldatavatest koolitustest ja kohadest ja olukordadest, kus on abi vajalik. Samas puuduvad hetkel vahendid tegevuse jätkamiseks 2016. aasta teisel poolel ning aasta jooksul tuleb langetada otsus, kuidas Eestis naftareostuse ennetuse tegevustega edasi minna.

ELFi metsaprogramm

Metsaprogrammi tegevused

Põhjamaade Ministrite Nõukogu poolt toetatud projekti „MTÜde kompetentsi suurendamine metsakaitsealases tegevuses lõunaboreaalsetes ja kesktaigavööndis“ raames osaleti rahvusvahelises koostöös ning KIK toetusel korraldati metsaelupaikade koolitus metsakonsulentidele.

Keskkonnaministeerium ei kutsunud juba teist aastat järjest kokku range kaitsega metsade töörühma, kuigi endiselt on vajalik sellealane koostöö saamaks teada, kui palju on Eestis ranget kaitset vajavaid metsi ning millise meetodi alusel metsapindala arvutatakse. Tänapäevaks on range kaitse all ca 10% metsamaast, mis tähendab, et numbriliselt on eelmise metsanduse arengukava eesmärgid saavutatud. Samas ei ole rangelt kaitstavad metsad tüpoloogiliselt esinduslikud ning vajakud on eelkõige viljakamates kasvukohatüüpides, mis on ühtlasi raiete eelistatud sihtkohaks. Seetõttu on kriitiline lähiajal otsustada, kuidas tüpoloogilised vajakud likvideerida.

Metsaprogrammi raames kommenteeris ELF ka riikliku kliimapoliitika põhialuste koostamisel metsade kasvuhoonegaaside arvutusi. ELFi ekspertide arvutused näitavad, et riiklik poliitika võimaldab tulevikus teha raieid selliselt, et Eesti metsatagavara hakkab vähenema ning sellega viiakse tasakaalust välja meie metsade süsinikuringe. Seetõttu ei toeta ELF riikliku kliimapoliitika põhialuste metsanduslikke seisukohti.

ELF peab oma kodulehel jätkuvalt metsablogi: <http://www.elfond.ee/metsablogi> ning soovib ka tulevikus välja anda metsade elurikkust avalikkusele tutvustavaid trükiseid.

2015. aastal rahastas ELFi metsaprogrammi koostöövõrgustiku loomist KÜSK projekt „Juurevõrgu punumine“, mille raames on arendatud koostööd Läti ja Leedu looduse fondiga, samuti Erametsaliidu, SA Pokumaa ja Luua metsakooliga. Projekt lõpeb 2016. aastal. Metsaprogramm on ELFis jätkuvalt alarahastatud, mis takistab püsivat keskendumist poliitikakujundamises osalemisele.

ELFi märgalade programm

Sookoosluste taastamine

Viimastel aastatel on Lääne-Euroopa eeskujul Eestiski rohkem tähelepanu pööratud kaitsealuste sookoosluste taastamisele (peamiselt maaparandusest kahjustatud veerežiimi taastamisele). Esimeseks pääsukeseks oli ELFi initsiatiivil 2007.a. valminud Kuresoo kaguosa (Soomaa RP) taastamiskava. Järgnesid 2012. aastal Coca-Cola toetusega ette valmistatud esildised ja põhjendused veel kümne soo-osa taastamiseks Ramsari aladel (<http://elfond.ee/et/teemad/raba/soode-taastamine/soode-taastamise-kavandamine/soode-taastamise-projekti-tulemused>). Mitmetele neist on juba valminud tööprojektid ning tegevustega alustatud keskkonnaministeeriumi, keskkonnaameti või RMK eestvedamisel.

2015. aastal algas viieaastane Euroopa Komisjoni LIFE programmi ja KIKi kaasrahastusel põhinev projekt „Soode kaitse ja taastamine“ (Conservation and Restoration of Mire Habitats – LIFE Mires

Estonia, projekti nr: LIFE14 NAT/EE/000126) kuue soo inimõjast kahjustatud koosluste taastamiseks. Projekti partneriteks on Tartu ülikool ja Archaeovision ning kaasrahastajaks KIK, projekti koduleht: soo.elfond.ee. Projekti tegevusi viivad ELFis läbi märgalaprogrammi juhina Jüri-Ott Salm, eksperdid Marko Kohv, Piret Pungas-Kohv ning Eerik Leibak. Projekti tegevuste käigus kavandatakse elutingimuste loomist või paranemist metsisele, rabapüüle, rabakonnale, rabakiilidele ja koerliblikalistele ning nende liikidega arvestava soode taastamismetoodika koostamist. Taastamisalad katavad ligikaudu 5800 ha soid, sh 3276 ha Natura 2000 vastavaid elupaiku. Looduslikele tingimustele lähedane veerežiim taastatakse looduskaitsealadele ja riigimaale jäävatel mitte-majandatavatel rikutud veerežiimiga aladel: Alam-Pedja looduskaitsealal – Soosaare soo mahajäetud kaevandusala, Agusalu Ika – Feodorisoo, Ohepalu Ika lõunaosa, Tudusoo Ika, Sirtsu Ika ja Lahemaa rahvusparkis – Laukasoo.

Täiendavalt tutvustatakse projekti tegevusi ja soode kaitse eesmärgi laiemale avalikkusele läbi temaatiliste ürituste, teabematerjalide, meedia ja korrastatava Tudusoo matkaraja abil.

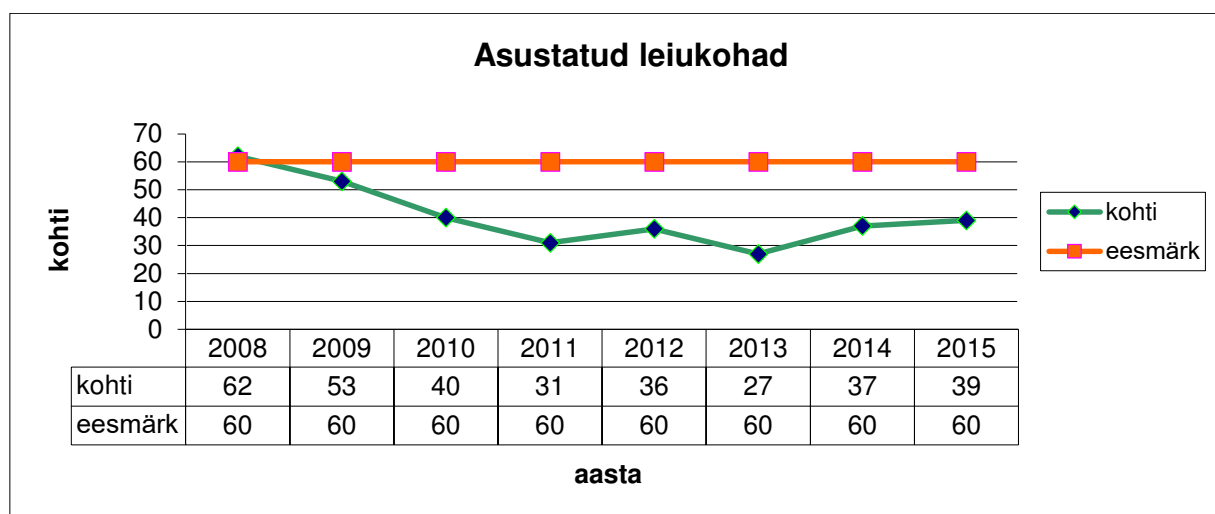
Kavaru rannaniidu taastamine

2015. aastal viis ELF koostöös Kesk- ja Ida-Euroopa looduskaitse võrgustikuga CEEweb läbi pilootprojekti märgaladega seotud ökoloogiliste teenuste taastamiseks. Eestis oli näidiselaks Kavaru rannaniit, kus taastati rannaniidu rikutud veerežiimi ning võeti kasutusele uus ja efektiivsem viis lihaste karjatamiseks. Tegevust rahastas Michael Otto fond, projekti tegevusi viis läbi Heikki Luhamaa.

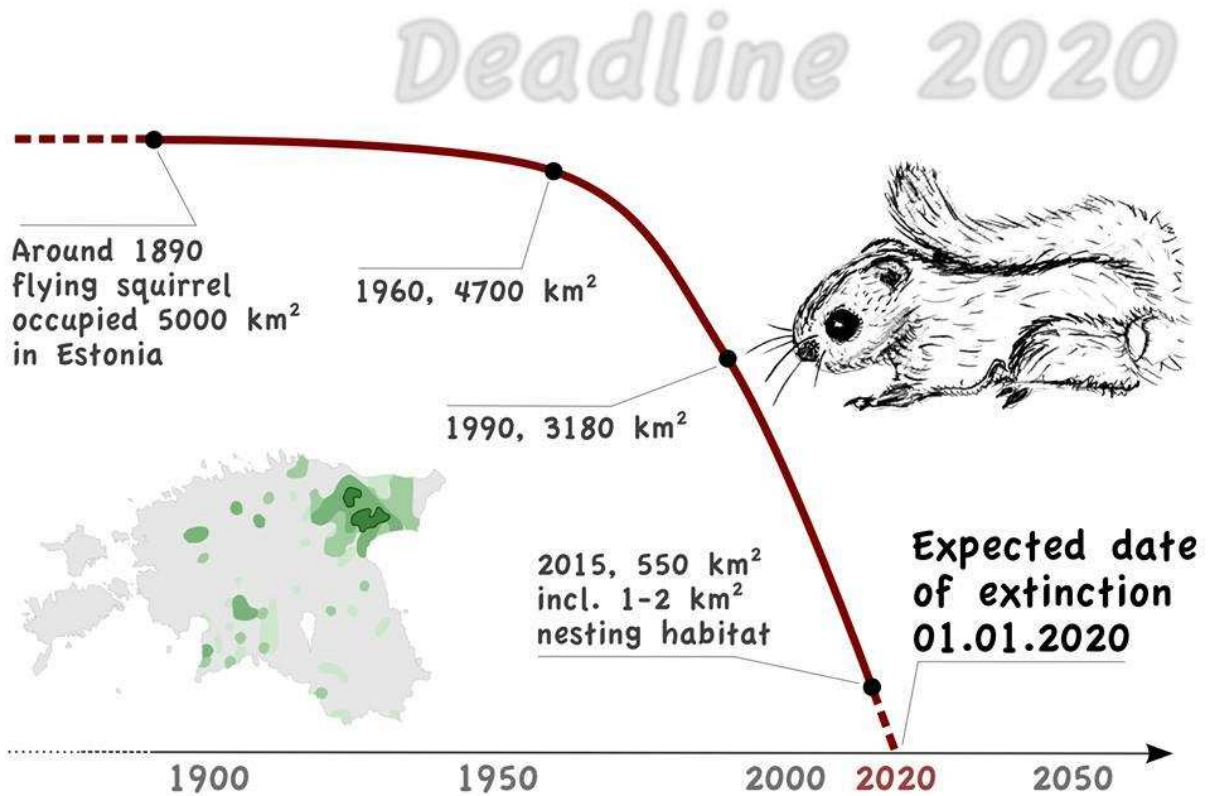
Ohustatud liikide ja nende elupaikade kaitse

Lendorav

Lendorava kaitse tegevuse põhieesmärgiks on seni olnud info kogumine lendorava esinemispaikade kohta ning selle liigi hea käekäigu eest seismine. Viimastel aastatel on lendoravate arvukus oluliselt langenud alla jätkusuutlikkuse piiri.

Joonis 1. Asustatud lendorava elupaikade arv ja keskkonnastrateegiline eesmärk

Joonis 2. Lendoravate poolt kasutatavate elupaikade killustumise intensiivistumine ning liigi väljasuremise prognoos.

Et vältida lendoravate elupaikade edasist killustumist on kavandatud lendorava leiukohti ühendavat võrgustikku, kuid uute püsielupaikade moodustamine pole käinud piisavalt kiires tempos ning loomale olulistesse metsadesse kavandatakse endiselt raieid. 2013. aasta valminud lendorava kaitse tegevuskava ei saanud ka 2015. aasta jooksul keskkonnaministeeriumis ametlikult kinnitatud.

Seetõttu valmistas ELF ette ja esitas Euroopa Komisjonile rahastamiseks LIFE programmi projekti, mille eesmärgiks on lendorava elupaikades raiete ruumilise planeerimise läbiviimine ning lendorava populatsiooni turgutamine tehistingimustes paljundatavate isendite abil. Projekt rahastust ei saanud ja 2015. aastal jätkas ELF lendorava kaitse tegevuste planeerimist sealhulgas ühiskonna huvi tõstmist teema vastu ja erametsaomanike probleemide kaardistamist ja võimalike lahenduste leidmist. 2016. aastal on kavas koostöös Soomega valmistada ette uus rahastustaotlus Euroopa Komisjoni LIFE programmi.

Nahkhiired

Nahkhiirtega on ELFis tegeldud 1991. aastast. 2015. a. jätkus nahkhiirte kaitse korraldamiseks vajaliku teabe kogumine ja nahkhiirte kaitse küsimustes nõustamine. Jätkus infovahetus ELF-i poolt hallatavas nahkhiirte huviliste postiloendis. ELF hoiab silma peal käsitiivaliste rahvusvahelise kaitse konventsiooni EUROBATSi nõuannetel.

2014. aastal tuvastati Narva Victoria bastioni kasemattide rekonstrueerimistööde käigus nahkhiirte häiringud ja hukkumine, juhtumist teavitati keskkonnainspektsiooni ning algatatud on rikkumismenetlus. Kuigi rekonstrueerimine oli ettenähtud teostatama ekspertide juhtnõõride abil, ei tellinud ei keskkonnaamet, linnavalitsus ega töid teostav ehitaja vastavat ekspertiisi. Nahkhiire asurkonna seisundi fikseerimisega seotud kulud jäid ELFi kanda. 2015. aastal viis ELF keskkonnaagentuuri hankelepingu alusel läbi käsitiivaliste seire Narva Victoria bastionis ja tuvastas nahkhiirte arvu olulise languse võrreldes ehituse eelse ajaga. Nahkhiirte seiret leiukohas on plaanis jätkata.

2014. aastal KIKi toel käivitatud nahkhiirte kolooniatega hoonete haldajate nõustamine jätkus ka 2015. aastal. Nahkhiirte ekspert Lauri Lutsar külastas 17 hoonet, mille kohta tulid päringud seoses nahkhiirte kolooniatega, nõustati kokku üle 40 inimese. Lisaks saadi teavet veel vähemalt 14 kohast, kus on tõenäoliselt nahkhiirte varjupaigad (nii talvised kui suvised). Nahkhiirte alase teabe levitamiseks juhendas Lauri Lutsar KIKi toel 2015. aastal mitmeid avalikke nahkhiireõhtuid ja öised vaatlusi. 2015. aastal saadi positiivne rahastusotsus KIKist nahkhiirte kaitsese keskendunud LIFE projekti koostamiseks, LIFE ettevalmistava projekti tegevused on kavas ellu viia 2016. aastal.

Hülged

ELFi töö hüljestega on suunatud hüljeste seisundi ja elukäigu selgitamisele. Jälgitakse ka, et rakendatavad looduskaitse ja -kasutuse meetmed täidaksid püstitatud eesmärgi – kindlustada Läänemere hüljestele tulevik tänasest tervislikumas elukeskkonnas. Läänemeres elavad viiger-, hall- ja randalhüljes. Kuna hülged asuvad ökoloogilise tasandi järgi kiskjate hulgas toitumishahela tipus, siis akumulatsioonid neis kõikvõimalikud ohtlikud ja toksilised ained. Hülged hukkuvad ka võrkudesse kinnijäämise tagajärjel. 2015. aastal lõppenud viigerhülge uuringute põhijäreldused on kurvad: Soome lahes on viigrite arvukus vähenenud umbes 3000 isendilt 1980. aastal vaid mõnesaja isendini täna. Üks olulisi viigerhülgeid mõjutavaid tegureid on kliima soojenemine, mille tõttu ei ole võimalik jääl poegivatel loomadadel edukalt paljuneda. ELFi hülgetöid on kavandanud ja ellu viinud kogunud hülgeuurijad Mart ja Ivar Jüssi MTÜst Pro Mare, kellega koostöö jätkub ka 2016. aastal.

Ilves

Poola WWFi poolt läbi viidava projekti *“Active protection of the lowland lynx population in Poland”* üheks eesmärgiks on ilvesepopulatsiooni taastamine Kirde-Poolas Massuurias. Üheks tegevuseks vastavas projektis on Eestis loodusest püütud ilveste ümberasustamine Piska ja Napiwodzko-Ramuckie metsa Massuurias. Vastavalt Poola WWF-i ja ELFi vahel sõlmitud lepingutele on viidud Eestist Poola kokku 6 ilvest. Ilvesed on seni püütud Imavere ja Päinurme jahipiirkondadest Järvamaal. 2015. a. püüti Poola viimiseks aga üks noor emane ilves Vormsi saarelt. Ilveste ümberasustamise eksperdid olid 2015. aastal Raido Kont ja Marko Kübarsepp ning ilvese tervise eest vastutas veterinaar Madis Leivits.

Konnad teel(t)

Kahepaiksete hukkumine järjest kasvava liikluskoormusega teedel ohustab tõsiselt konnapopulatsioonide tulevikku. Paljud kevadel kudema ja sügisel talvituma rändavad konnaliigid läbivad aastast aastasse samu rändeteid. Nii võib konnade rändeteedega ristuvatel maanteedel hukkuda vaid mõne tunni jooksul tuhandeid loomi. Sellistesse kohtadesse oleks tarvis rajada tunnelid

konnade turvaliseks liikumiseks. Seni, kuni tunneleid pole rajatud, on meil siiski võimalik konni hukkumisest päästa. Selleks on ELF korraldanud KIKi toel ja koostöös maanteeameti, keskkonnaameti ning MTÜga Põhjakonn alates 2012. aastast kevadeti vabatahtlike abiga konnatalguid. Välja on töötatud suhteliselt efektiivne meetod, kuidas konnade üle tee aitamist talgute korras läbi viia. 2015. aastal suurenes koostöö maanteeametiga, kelle tellimusel viidi läbi konnarände uuring Võrtsjärve põhjaosas Leie-Oiu maanteelõigul. Töö on aluseks piirkonda kavandatavatele püsivatele leevendusmeetmetele, kui tee tulevikus rekonstrueerimisele läheb. 2015. aastal algas koostöö filmitegija Jaak Kilmiga konnatalgute teemalise filmi tegemiseks. Rahvusvahelise koostöö laiendamiseks korraldati Matsalu loodusfilmide festivali raames kahepaiksete teemaline töötuba, kus koostöös Leedu looduse fondiga tutvustati kahepaiksete kaitseks seni tehtut.

Projektijuht 2015. aastal oli Kristiina Kübarsepp. 2016. aastal on kavas konnade hukkumise teema juurde tuua rohkem organisatsioone ja jätkata kodanikualgatuse vormis talgute korraldamise propageerimist ja süvendada rahvusvahelist koostööd.

Metsloomade taastuskeskus

2015. aastal metsloomade taastuskeskuse rajamiseks rahalisi vahendeid leida ei õnnestunud, seetõttu jätkatakse koostööd keskkonnaameti ja keskkonnaministeeriumiga, et leida vigastatud metsloomade probleemile Eestis püsiv lahendus. Avalikkuse teavitamiseks töötab veebileht www.metsloom.ee, samuti Facebooki leht. ELF kogub jooksvalt annetusi metsloomahaigla rajamiseks ning keskkonnaameti tellimusel ravitakse I ja II kategooria kaitsealuseid loomi Maaülikooli ruumidesse rajatud taastuslaboris. 2015. aastal arendasid metsloomade rehabilitatsiooni vabatahtlikena Agni Kaldma ning veterinaar Dr Madis Leivits.

Võõrliigid

Inimtegevusega loodusesse sattuvad võõrliigid on looduslikele liikidele oluliseks ohuallikaks. Eestis on üheks olulise mõjuga võõrliigiks ameerika naarits ehk mink, kelle loodusesse sattumise põhiliseks allikaks on mingifarmid.

03.09.2013 esitasid ELF, EOÜ, Eesti roheline liikumine, pärandkoosluste kaitse ühing ja Tartu üliõpilaste looduskaitsering ühise kaebuse keskkonnaameti 02.08.2012 otsuse tühistamiseks, millega anti Nuckö Farm OÜle luba mingi tehistingimustes pidamiseks Noarootsi vallas. Kaebajad leidsid ühiselt, et sellises kohas mingifarmi avamine omab olulist keskkonnamõju eelkõige naabruses asetsevate looduskaitsealade elustikule. 2014. aastal toimus asjas kohtuistung, kuid kohus ei rahuldanud kaebajate taotlust minkide pidamise luba tühistada ning kohtukulud jäid kaebajate kanda. Kuna kohtukulud olid keskkonnaorganisatsioonide jaoks oluliseks takistavaks teguriks, ei olnud võimalik otsust edasi kaevata, küll aga vaidlustati niivõrd suure kohtukulude määramise otsus. 2014. aasta lõpuks tuvastas kohus aga, et minkide pidamise luba on aegunud ja arendaja ei ole asunud mingifarmi rajama. 2015. aastal rahuldaskohus keskkonnaorganisatsioonide vaide kohtukulude ebaproportsionaalsuse osas ning vähendas organisatsioonidelt sissenõutavat summat. ELF koos teiste organisatsioonidega tasub proportsionaalselt väljamaksmisele määratud kohtukulud vastaspoolele.

2015. aastal arutati Euroopa Liidu tasandil looduslikku tasakaalu ohustavate võõrliikide nimekirja, mis aasta lõpuks ka kokku lepiti. Nimekirjas on vaid 37 liiki ning keskkonnaorganisatsioonid leiavad, et nimekirjast on puudu mitmeid olulisi liike, kelle osas oleks vaja üle-euroopalist koostööd. ELF jätkab

koostööd Euroopa looduskaitse ühendustega, et võõrliikide nimekirja täiendataks meie loodust ohustavate liikidega sh mink.

Loodusvarade jätkusuutliku kasutuse edendamine

Kasvuhoonegaasid

Koostöös Eesti maaülikooliga osales ELF kliimamuutuste mõjuanalüüsi, kohanemisstrateegia ja -rakenduskava koostamises looduskeskkonna ja biomajanduse teemavaldkondades (BIOCLIM, projekti rahastasid Euroopa Majanduspiirkonna Finantsmehhanismi 2009–2014 www.eeagrants.org programm „Integreeritud mere ja siseveekogude majandamine“ ja KIK atmosfääriõhu programm). ELFi eksperdid Jüri-Ott Salm ja Indrek Sell viisid läbi turba kaevandamist puudutava osa analüüsi. Samuti juhiti korduvalt tähelepanu olulisele puudujäägile riiklikus kliimapoliitikas – endiselt on kliimapoliitika eesmärgiga (CO2 emissioonide vähendamine) vastuolus metsade jätkusuutliku raiemahu määramine, mis on hetkel kõrgem tegelikust majandusmetsade juurdekasvust. Samuti vajab rikutud turbaalade taastamine või tühjaks kaevamine intensiivset tegutsemist, et viia miinimumini turba hävimine ja neilt aladelt lenduvad kasvuhoonegaasid.

2015. aasta detsembris toimus Pariisis rahvusvaheline riikidevaheline kliimakonverents. Kliimamuutuste teema ei ole Eesti ühiskonnas kuigi palju tähelepanu saanud, seetõttu korraldas ELF koostöös mitmete vabaühenduste ja aktivistidega teavituskampaania „Kliimabuss“, mille raames käis grupp aktiviste Pariisis. Kajastusi aitas juurde saada ka projekti toetuseks käivitatud ühisrahastuskampaania Hooandjas. Kliimabussi toetasid lisaks eraannetajatele EEA Grants Vabaühenduste Fond Avatud Eesti Fondi vahendusel, kodanikuühiskonna sihtkapital, keskkonnaministeerium ja Prantsuse instituut.

Geneetiliselt muundatud organismid (GMO)

Aktiivset geneetiliselt muundatud organismidega seotud tegevust 2014. aastal ELFis ei toimunud, kuna kogu tegevus oli vabatahtlikel alustel ning ajalist ressursi oli selleks vähe. ELFi nõukogu liige Henri Laupmaa jätkas osalemist keskkonnaministeeriumi juurde loodud geenitehnoloogia komisjoni töös, kus arutatakse uute GMO taotluste lubamist Euroopa Liitu (sh Eestisse).

2015. aastal võeti Euroopa Liidus vastu direktiiv, millega muudeti GMOde kasvatamise lubamise senist korda. Liikmesriikidele anti õigus keelata oma territooriumil ka selliste GMOde kasvatamine, mis Euroopa Liidus tervikuna on lubatud. 19 liikmesriiki, sealhulgas Läti ja Leedu, kasutasid seda võimalust. Eesti seda ei teinud. Mitmed vabaühendused sh ELF leiavad, et riik ei ole Eestis GMOde kasutamise võimalusi ja probleeme avatult arutanud ja senine kinnine poliitikakujundamine ei ole ühiskonna huvides.

Energeetika ja maavarad

Maavarade jätkusuutlik kasutamine ja ühiskonna kaasatus sellistesse otsustesse

2015. aastal jätkus ELFis Avatud Eesti Fondi vahendatud EMP Vabaühenduste Fondi rahastusel projekt „Ühiskonna kaasatus maavarade alastes otsustesse“, projekti partneriteks on keskkonnaõiguse keskus ja Eesti maavarade ühing. Projekti raames osaleti uue maapõue strateegia koostamise protsessis, samuti põlevkivi arengukava ja energiamajanduse arengukava protsessides, kirjutati artikleid, esineti meedias ning avalikel üritustel. 2015. aastal korraldati arvamusefestivalil

kliimamuutuste teemaline arvamislava, et juhtida tähelepanu fossiilkütuste kaevandamisega seotud probleemidele, samuti korraldati koostöös Sõmeru vallaga Lääne-Virumaa elanikele perepäev põlevkivi kaevandamise teemal ning viidi läbi aktsioon „Kliimabuss“. 2016. aastal on projekti raames kavas osaleda kaevandustega seotud poliitikaprotsessides (sh maapõue strateegia, põlevkivi arengukava). Projekt lõpeb 2016. märtsis.

EKOenergia

Jätkusuutliku taastuvenergia arengu toetamiseks toetab ELF taastuvenergia märgist EKOenergia, mis tagab taastuvelektri vastamise jätkusuutlikkuse kriteeriumitele ning toetab nii keskkonnakaitset kui taastuvenergia arengut. 2015. aastal tõi esimese pakkujana Eestis turule EKOenergia märgisega paketi Imatra Elekter. EKOenergia märgisega seotud tegevust juhtis vabatahtlikuna Piret Väinsalu.

Globaalsed keskkonnaprobleemid

Globaalsete keskkonnaprobleemide valdkonnas juhtis ELF 2015. aastal tähelepanu kliimamuutustele ja nendega seotud probleemidele. Selleks korraldati arvamusefestivalil temaatiline lava, mille arutelude kokkuvõtteid saab vaadata siit: <https://www.youtube.com/playlist?list=PLwWz4ccpnJhptnUnNLScujOW7lkuoyzZF>. Samuti viidi läbi aktsioon „Kliimabuss“, mille kajastamiseks avati kampaanialeht hoiamaad.ee. 2016. aastal on kavas KIKi toel avada koduleht kliimamuutused.ee, koondada kliimamuutuste alane eestikeelne teave ning viia läbi avalikkusele suunatud üritusi.

Säästev põllumajandus

Säästva põllumajanduse valdkonnas koostati ELFi 2015. aastal käsiraamatut põllumeestele põllumajandusliku hajareostuse vastastest meetmetest. Raamat ilmub 2016. aastal. Samuti viidi KIKi toel läbi pool-looduslike koosluste hooldamisega tegelevate põllumeeste nõustamist koostöös keskkonnaametiga. Nõustamine jätkub 2016. aastal.

Loodust hoidva mõtlemise ja käitumise levitamine ühiskonnas

ELFi talgute 2015. aasta

2015. talguaasta oli vooluvete teemaline, teema-aasta tegevustest saab ülevaate siin: <http://www.talgud.ee/vooluvete-aasta>.

Kokku toimusid 2015. aastal 55 talgut Eesti eri paigus.

Kokku osales talgutel 889 vabatahtlikku, kes panustasid looduse heaks 7790 tundi tööd. Talgutööd olid suunatud põhiliselt pärandkoosluste hooldamisele ja taastamisele, märgala taastamisele ning spetsiifiliste liigikaitseliste tööde tegemisele: niitmine, võsavõtmine, kuivenduskraavide tammitamine.

Talgute läbiviimisel ja kohapealsel korraldamisel löid kaasa 33 talgujuhti ja saeabilist. Hooaja eel toimusid talgujuhtidele koolitused esmaabist, saagide ja võsalõikajate ohutust käsitlemisest ning loodustalgute juhtimisest. Avalikkusele olid osalemiseks avatud 47 talgud, neist kahest teavitati üksnes vene keeles. Ülejäänud üritustel osalesid sõpruskonnad, ettevõtete kollektiivid ja vabaühendused.

Talgute korraldamist rahastasid KIK, RMK, Erasmus +, keskkonnaamet, eraannetajad ning talgutel osalejad. Vabatahtlikku tegevuse arengut toetas kodanikuühiskonna sihtkapital.

2015. aastal võõrustas ELF neljaks kuuks kaht noort vabatahtlikku Euroopast ja saatis ise kolm vabatahtlikku Prantsusmaale ja ühe vabatahtliku Hispaaniasse.

2008. aastal käivitatud talguhuvilisi koondava infolisti Talguteatajaga oli 2015. a lõpuks liitunud 2855 inimest. Venekeelses talgute listis oli lisaks veel 386 liiget.

Talguprojekti töötajad 2015. aastal olid: Jaanus Libek, Triin Nõu, Siim Kuresoo, Tarmo Tüür ja Piret Väinsalu.

2016. aastal jätkuvad talgud sarnaselt eelmistele aastatele. Aasta teema on must-toonekurg ning kavatakse taas korraldada puisniitude suvekool.

Teeme Ära talgupäev 2015

2015. aastal oli ELF üle-eestilise Teeme Ära ettevõtmise – talgupäeva – peakorraldaja. Talgupäeva eesmärk oli panustada Eesti kodanikuühiskonna arengusse, edendades kodanikes aktiivset hoiakut, tugevdades kohalikke kogukondi ja toetades nende liidrite kujunemist. Talgupäeva peamiseks tunnuseks ongi see, et iga kogukond, ühendus või aktiivne kodanik saab ise otsustada, mis vajab äratemist ning milleks teisi inimesi kaasa kutsuda.

1808 talgutel osales kokku 47 136 inimest. Enim talguid korraldati Harjumaal ja Tallinnas, kus lõi kaasa 413 talgul kokku 13 407 inimest. Oma mulluse rekordi ületas taas Saaremaa, kus 193 talgul osales 4457 inimest.

Aasta-aastalt jõudu koguv talgupäev näitab kogukondade ja kodanikuühiskonna arengut. Ühine talgupäev kannab väga olulisi väärtusi ning kaasab üha enam eestimaalasi. Tuhanded talgujuhid ja kümned tuhanded talgulised üle Eesti aitavad oma hooliva suhtumise ning kaasalöömisega tervendada kogu ühiskonda.

Talgustatistika leiab tabelina aadressilt www.teemeara.ee.

Teeme Ära eestvedajad ELFis olid Tarmo Tüür ja Kadi Rutens.

Raamat „Muutuv Eesti loodus“

2015. aasta jooksul koostas Rein Kuresoo Eesti looduses viimase sajandi jooksul toimunud muutustest raamatu, milles on teksti ja illustratsioonidega käsitletud kõiki olulisi looduskooslusi ja protsesse looduse muutumises. Raamatu väljaandmist toetas KIK ning raamatud levitatakse tasuta 2016. aasta jooksul.

Palupõhja looduskool

Palupõhja looduskooli loodushariduslikud tegevused käivitusid septembris 2004, mil LKÜ Kotkas, ELF ja Tartu keskkonnahariduse keskus sõlmisid koostöölepingu programmilise loodusharidusliku tegevuse arendamiseks Palupõhja looduskoolis. 2015. aastal Palupõhja looduskool töötas ja arenes, toimus palju erinevaid loodushariduslikke üritusi erinevatele sihtgruppidele, tegutses Palupõhja sõprade klubi.

Looduskooli igapäevane tegevus on juhitud LKÜ Kotkas poolt, kooli juhataja on Robert Oetjen. Riikliku keskkonnahariduse rahastamise skeemide muutused KIKis on vähendanud looduskooli võimalusi pakkuda kvaliteetset loodusharidust paljudele soovijatele. Looduskoolil ei ole aga kavas välja töötada standardiseeritud kiireid haridusprogramme ja edaspidigi keskendutakse rohkem gruppidele, mille ühisosa looduskooliga on suurem.

Muraste looduskool

Muraste looduskool on asutatud 2006. aastal MTÜ Studio Viridis Loodushariduse ja ELFi poolt. Tegevusi viib Murastes ellu MTÜ Studio Viridis Val Rajasaare eestvedamisel.

Looduskaitse uudiste veebiportaal Roheline Värav

2012. aasta novembris käivitas ELF taas Rohelise Värava portaali (www.rohelinevarav.ee), mille eesmärk on koondada eri allikatest loodus- ja keskkonnauudiseid, et anda huvilistele valdkonnapõhine ülevaade päevakajalistest uudistest ja artiklitest ning seeläbi suurendada keskkonnaalase teabe kättesaadavust.

Rohelise Värava portaal koondab igapäevaselt uudiseid ligi 40 eri allikast (nii meediakanalitest kui ka organisatsioonide kodulehtedelt) ning iga kuu lõikes koguneb lehele ca 200 erineva sisuga uudist. Lisaväärtusena on lehel ka pidevalt uuenev valdkonnapõhine sündmuste kalender, avatud arvamuste ja mõtete rubriik Roheline Sahtel ja fotorubriik. Lehte külastatavus kuus on keskmiselt 2400.

Roheline Värav on tegutsenud erinevates vormides (nii internetiportaali kui ka ajalehena) aastast 1999 ning seda nii ELFi kui ka Säästva Arengu Planeerimise ja Tehnoloogiate SA eestvedamisel. 2015. aastal koordineeris Rohelise Värava tegevust Maret Kuresoo, tegevust rahastas KIK.

Loodushelid

Projekti "Kõrv loodusesse" juht Veljo Runnel tegeleb jätkuvalt loodushelide salvestamisega, 2012. aastal uuendati kodulehekülge www.loodusheli.ee koostöös Tartu Ülikooli Loodusmuuseumiga ja tutvustatud uuendatud lehte avalikkusele. Loodushelid olid kõigile kasutamiseks üleval ka 2015. aastal.

Keskkonnahariduse areng

ELF on lisaks nimetatud looduskoolidele ka Tartu keskkonnahariduse keskuse ja SA Pokumaa asutaja, mõlema asutusega jätkus tihe suhtlus.

ELF on endiselt mures riikliku keskkonnahariduse arengukava puudumise pärast eriti pidevalt muutuva KIKi keskkonnateadlikkuse programmi puhul pole selge, milline näeb välja riigi terviklik vaade keskkonnaharidusele.

Välja antud stipendiumid ja toetused

ELF annab iga-aastaselt välja Noore Looduskaitse Auhinda. Noore Looduskaitse Auhind on loodud Kaja ja Aleksi Lotmani sihtrahastuse baasil. Noore Looduskaitse Auhinna žürii otsustas 2014. aasta auhinna anda ornitoloogile ja keskkonnahariduse edendajale Riho Kinksile, auhinna pidulik väljaandmine jäi 2015. aasta algusesse. 2016. aastal on kavas välja kuulutada uus konkurss.

Koostöös WWFigaga annab ELF välja Läänemere sõbraliku taluniku auhinda, 2015 aastal oli auhinna laureaat Konju talu.

ELFi koostööpartnerid

Jätkunud on Eesti keskkonnaorganisatsioonide koostöö Eesti Keskkonnaühenduste Koja (EKO) raames. EKO eesmärk on koondada jõudusid keskkonnakaitse huvide selgemaks esindamiseks avalikkuse ees ja riiklikul tasandil. ELF kureerib mitut valdkonda (metsandus, Natura 2000, soode kaitse ja kasutus) ja osaleb mitmetes spetsiifilisemates tegevustes, oluline on siinjuures ressursside olemasolu.

ELF kuulub kodanike- ja organisatsioonide ühendustesse MTÜ Hea Metsanduse Koda, Eesti Hobuse Kaitse Ühing, Eesti Mittetulundusühingute ja Sihtasutuste Liit, Tabasalu Looduspark, FSC-Forest Stewardship Council, Maailma Looduskaitse Liit (IUCN), CEEweb for Biodiversity, EMPOWER, Conservation Volunteer Alliance, Arengukoostöö Ümarlaud, EKOenergia võrgustik. Rahvusvahelisel tasemel osaletakse Maailma Looduse Fondi (WWF), samuti BTCV ja European Volunteering Service / Euroopa Vabatahtliku Teenistuse (EVS) algatatud elupõhist õpet ja vabatahtlike kaasamist käsitlevates projektides. Alates 2010. a on ELF EVS-i programmi raames saatvaks ja vastuvõtvaks organisatsiooniks. ELFi tööd toetavad mitmete rahvusvaheliste konventsioonide (HELCOM, Aarhus, EUROBATS jt) kokkulepped. ELF on olnud mitmete organisatsioonide asutajate seas (Taaskasutuskeskus MTÜ, Keri Selts MTÜ, SA Keskkonnaõiguse Keskus, Pokumaa SA, SA Tartu Keskkonnahariduse Keskus) ning andnud tegevusi üle inimestele ja organisatsioonidele, kes viivad alustatud töid kohapeal edasi või suudavad iseseisvana paremini ühiseid eesmärke ellu viia.

Raamatupidamise aastaaruanne

Bilanss

(eurodes)

	31.12.2015	31.12.2014	Lisa nr
Varad			
Käibevara			
Raha	693 516	83 490	2
Nõuded ja ettemaksed	104 591	123 487	3
Varud	180	197	
Kokku käibevara	798 287	207 174	
Põhivara			
Investeeringud tütar- ja sidusettevõtjatesse	7 726	8 048	5
Kinnisvarainvesteeringud	24 248	24 248	6
Materiaalne põhivara	51 531	68 139	7
Kokku põhivara	83 505	100 435	
Kokku varad	881 792	307 609	
Kohustused ja netovara			
Kohustused			
Lühiajalised kohustused			
Laenukohustused	2 279	2 100	11
Võlad ja ettemaksed	60 317	91 881	12
Eraldised	2 273	2 273	14
Sihtotstarbelised tasud, annetused, toetused	656 497	30 470	15
Kokku lühiajalised kohustused	721 366	126 724	
Pikaajalised kohustused			
Laenukohustused	3 618	5 984	11
Kokku pikaajalised kohustused	3 618	5 984	
Kokku kohustused	724 984	132 708	
Netovara			
Sihtkapital/Osakapital nimiväärtuses	11 932	11 932	23
Eelmiste perioodide akumuleeritud tulem	162 969	112 449	
Aruandeaasta tulem	-18 093	50 520	
Kokku netovara	156 808	174 901	
Kokku kohustused ja netovara	881 792	307 609	

Tulemiaruanne

(eurodes)

	2015	2014	Lisa nr
Tulud			
Annetused ja toetused	495 518	537 018	16
Tulu ettevõtlusest	110 771	115 792	17
Kokku tulud	606 289	652 810	
Kulud			
Sihtotstarbeliselt finantseeritud projektide otsesed kulud	-232 931	-215 142	18
Mitmesugused tegevuskulud	-74 948	-49 327	19
Tööjõukulud	-296 895	-320 199	20
Põhivara kulum ja väärtuse langus	-16 608	-17 399	7
Muud kulud	-2 386	0	
Kokku kulud	-623 768	-602 067	
Põhitegevuse tulem	-17 479	50 743	
Kasum (kahjum) tütar- ja sidusettevõtjatelt	-322	522	5
Intressikulud	-235	-1 048	
Muud finantstulud ja -kulud	-57	303	
Aruandeaasta tulem	-18 093	50 520	

Rahavoogude aruanne

(eurodes)

	2015	2014	Lisa nr
Rahavood põhitegevusest			
Põhitegevuse tulem	-17 479	50 743	
Korrigeerimised			
Põhivara kulum ja väärtuse langus	16 608	17 399	
Muud korrigeerimised	-57	0	
Kokku korrigeerimised	16 551	17 399	
Põhitegevusega seotud nõuete ja ettemaksete muutus	27 593	-31 331	
Varude muutus	17	256	
Põhitegevusega seotud kohustuste ja ettemaksete muutus	-31 564	49 652	
Makstud intressid	-235	-1 048	
Laekumised sihtotstarbelistest tasudest, annetustest, toetustest	617 330	64 712	
Kokku rahavood põhitegevusest	612 213	150 383	
Rahavood investeerimistegevusest			
Tasutud materiaalse ja immateriaalse põhivara soetamisel	0	-15 330	
Kokku rahavood investeerimistegevusest	0	-15 330	
Rahavood finantseerimistegevusest			
Saadud laenude tagasimaksed	0	-171 753	
Kapitalirendi põhiosa tagasimaksed	-2 187	-2 097	
Laekunud sihtkapital	0	-700	
Kokku rahavood finantseerimistegevusest	-2 187	-174 550	
Kokku rahavood	610 026	-39 497	
Raha ja raha ekvivalendid perioodi alguses	83 490	122 987	2
Raha ja raha ekvivalentide muutus	610 026	-39 497	
Raha ja raha ekvivalendid perioodi lõpus	693 516	83 490	2

Netovara muutuste aruanne

(eurodes)

			Kokku netovara
	Sihtkapital/Osakapital nimiväärtuses	Akumuleeritud tulem	
31.12.2013	12 632	112 449	125 081
Aruandeaasta tulem		50 520	50 520
Muud muutused netovaras	-700		-700
31.12.2014	11 932	162 969	174 901
Aruandeaasta tulem		-18 093	-18 093
31.12.2015	11 932	144 876	156 808

Raamatupidamise aastaaruande lisad

Lisa 1 Arvestuspõhimõtted

Üldine informatsioon

SA Eestimaa Looduse Fond raamatupidamise aastaaruanne on koostatud kooskõlas Eesti Vabariigi hea raamatupidamistavaga. Hea raamatupidamistava põhinõuded on kehtestatud Eesti Vabariigi raamatupidamise seaduses, mida täiendavad Raamatupidamise Toimkonna poolt välja antud juhendid.

Raamatupidamise aastaaruanne on koostatud eurodes.

Arvestuspõhimõtete või informatsiooni esitusviisi muutused

Arvestuspõhimõtete muutmise mõju kajastatakse tagasiulatuvalt, välja arvatud juhul, kui:

- (a) arvestuspõhimõtete muutus on tingitud uuest Raamatupidamise Toimkonna juhendist ning selles on sätestatud teistsugused uuele meetodile ülemineku reeglid
- (b) arvestuspõhimõtte muutuse mõju eelmistele perioodidele ei ole võimalik usaldusväärselt määrata

Raha

Raha ja selle ekvivalentidena kajastatakse bilansis raha kirjel ja rahavoogude aruandes kassas olevat sularaha, arvelduskontode jääke (v.a. arvelduskrediit), kuni 3-kuulisi tähtajalisi deposiite ning rahaturufondi osakuid. Kasutatud arvelduskrediiti kajastatakse bilansis lühiajaliste laenukohustuste koosseisus.

Välisvaluutas toimunud tehingud ning välisvaluutas fikseeritud finantsvarad ja -kohustused

Välisvaluutas fikseeritud tehingute kajastamisel on aluseks võetud tehingu toimumise päeval ametlikult kehtinud Euroopa Keskpanga valuutakursid. Kõik välisvaluutas fikseeritud monetaarsed varad ja -kohustused (rahas tasutavad nõuded ja laenud) ning välisvaluutas fikseeritud mittemonetaarsed varad ja -kohustused, mida kajastatakse õiglase väärtuse meetodil (õiglase väärtuse meetodil kajastatavad kinnisvarainvesteeringud; bioloogilised varad; lühi- ja pikaajalised finantsinvesteeringud aktsiatesse ja teistesse omakapitaliinstrumentidesse, mille õiglase väärtus on usaldusväärselt hinnatav), hinnatakse bilansipäeval ümber eurodes ametlikult kehtivate Euroopa Keskpanga valuutakursside alusel. Välisvaluutatehingutest saadud kasumid ja kahjumid kajastatakse kasumiaruandes perioodi tulu ja kuluna.

Finantsinvesteeringud

Lühi- ja pikaajaliste finantsinvesteeringute kajastamisel kasutatakse väärtuspäeva meetodit.

Lühiajaliste finantsinvesteeringutena kajastatakse kauplemiseesmärgil hoitavad väärtpaperid (aktsiad, võlakirjad, obligatsioonid, fondi osakud jne.) ning kindla lunastustähtajaga väärtpaperid, mille lunastustähtaeg on 12 kuu jooksul bilansipäevast. Pikaajaliste finantsinvesteeringutena (muude pikaajaliste aktsiate ja väärtpaperitena) kajastatakse väärtpaperid (aktsiad, võlakirjad, obligatsioonid, fondi osakud jne.), mida tõenäoliselt ei müüda lähema 12 kuu jooksul (v.a. investeeringud tütar- ja sidusettevõtjatesse) ning kindla lunastustähtajaga väärtpaperid, mille lunastustähtaeg on hiljem kui 12 kuud pärast bilansipäeva.

Lühi- ja pikaajalisi finantsinvesteeringuid aktsiatesse ja teistesse omakapitaliinstrumentidesse (v.a. sellised osalused tütar- ja sidusettevõtjates, mida kajastatakse konsolideerimise või kapitaliosaluse meetodil) kajastatakse õiglases väärtuses, juhul kui see on usaldusväärselt hinnatav. Õiglase väärtuse aluseks on finantsinstrumendi noteeritud turuhind. Aktsiaid ja muid omakapitaliinstrumente, mille õiglase väärtus ei ole usaldusväärselt hinnatav, kajastatakse soetusmaksumuses (miinus võimalikud allahindlused, kui investeeringu kaetav väärtus on langenud alla bilansilise väärtuse).

Tütar- ja sidusettevõtjate aktsiad või osad

Tütarettevõtteks loetakse ettevõtet, mille üle emaettevõtjal on kontroll. Tütarettevõtet loetakse emaettevõtja kontrolli all olevaks, kui emaettevõtja omab kas otseselt või kaudselt üle 50% tütar- ja sidusettevõtja hääleõiguslikest aktsiatest või osadest või on muul moel võimeline kontrollima tütar- ja sidusettevõtja tegevus- ja finantspoliitikat.

Sidusettevõtte on ettevõtte, mille üle emaettevõttel on oluline mõju, kuid mida ta ei kontrolli. Üldjuhul eeldatakse olulise mõju olemasolu juhul, kui ettevõtte omab sidusettevõttes 20% kuni 50% hääleõiguslikest aktsiatest või osadest.

Investeeringud tütar- ja sidusettevõtetesse kajastatakse bilansis kasutades kapitaliosaluse meetodit. Kapitaliosaluse meetodi kohaselt võetakse

investeering algselt arvele tema soetusmaksumuses, mida korrigeeritakse järgmistel perioodidel ettevõtte osalusega muutustes investeeringuobjekti omakapitalis (nii muutused investeeringuobjekti kasumis/kahjumis kui muudel omakapitali kirjetel), omandamisel tekkinud firmaväärtuse võimalike allahindlustega ning omandamisel tekkinud negatiivse firmaväärtuse tuluna kajastamisega.

Omavahelistes tehingutes tekkinud realiseerumata kasumid elimineeritakse vastavalt ettevõtte osaluse suurusele. Realiseerimata kahjumid elimineeritakse samuti, välja arvatud juhul, kui kahjumi põhjuseks on vara väärtuse langus.

Juhul kui ettevõtte osalus kapitaliosaluse meetodil kajastatava investeeringuobjekti kahjumis on võrdne või ületab investeeringuobjekti bilansilist väärtust, vähendatakse investeeringu bilansilist väärtust nullini ning edasisi kahjumeid kajastatakse bilansiväliselt. Juhul kui ettevõtte on garanteerinud või kohustatud rahuldama investeeringuobjekti kohustusi, kajastatakse bilansis nii vastavat kohustust kui kapitaliosaluse meetodi kahjumit.

Osalust omandatud tütar- ning sidusettevõtete varades ja kohustustes ning omandamisel tekkinud firmaväärtust kajastatakse bilansis netosummana vastavalt real „Investeeringud tütar- ja sidusettevõtjatesse“.

Nõuded ja ettemaksud

Nõuetena ostjate vastu kajastatakse ettevõtte tavapärase äritegevuse käigus tekkinud lühiajalisi nõudeid. Nõudeid ostjate vastu kajastatakse korrigeeritud soetusmaksumuses (s.o nominaalväärtus miinus vajadusel tehtavad allahindlused).

Individuaalselt oluliste nõuete väärtuse langust (st. vajadust allahindluseks) hinnatakse iga ostja kohta eraldi, lähtudes eeldatavasti tulevikus laekuvate summade nüüdisväärtusest. Selliste nõuete puhul, mis ei ole individuaalselt olulised ja mille suhtes ei ole otseselt teada, et nende väärtus oleks langenud, hinnatakse väärtuse langust kogumina arvestades eelmiste aastate kogemust laekumata jäänud nõuete osas. Varem alla hinnatud ebatõenäoliste nõuete laekumist kajastatakse ebatõenäoliselt laekuvate nõuete kulu vähendamisenä.

Varud

Varud võetakse algselt arvele nende soetusmaksumuses, mis koosneb ostukulutustest, tootmiskulutustest ja muudest kulutustest, mis on vajalikud varude viimiseks nende olemasolevasse asukohta ja seisundisse.

Varude ostukulutused sisaldavad lisaks ostuhinnale varude ostuga kaasnevaid mittetagastatavaid makse ja varude soetamisega otseselt seotud transpordikulutusi, millest on maha arvatud hinnaalandid ja dotatsioonid. Varude tootmiskulutused sisaldavad nii otseseid toodetega seotud kulutusi (tooraine ja materjalide ning pakkematerjali maksumus, lõpetamata toodangu ladustamisega seotud vältimatud kulutused, tööliste palgad) kui ka proportsionaalset osa tootmise üldkuludest (tootmishoonete ja -seadmete amortisatsioon, remondikulu, tootmisega seotud juhtkonna palgad).

Varude soetusmaksumuse arvestuspõhimõtted

Varude soetusmaksumuse arvestamisel kasutatakse FIFO meetodit.

Varud hinnatakse bilansis lähtudes sellest, mis on madalam, kas soetusmaksumus või neto realiseerimisväärtus.

Kinnisvarainvesteeringud

Kinnisvarainvesteeringuna on kajastatud kinnisvaraobjekte (maa, hoone), mida ettevõtte hoiab renditulu teenimise või turuväärtuse kasvu eesmärgil ja mida ei kasutata enda majandustegevuses. Kinnisvarainvesteering võetakse bilansis algselt arvele tema soetusmaksumuses, mis sisaldab ka soetamisega otseselt seonduvaid tehingutasusid (s.o notaritasud, riigilõivud, nõustajatele makstud tasud ja muud kulutused, ilma milleta ei oleks ostutehing tõenäoliselt aset leidnud). Edasi kajastatakse kinnisvarainvesteeringuid soetusmaksumuses, millest on maha arvatud akumuleeritud kulum ja võimalikud allahindlused väärtuse langusest. Amortisatsiooni arvestamisel kasutatakse lineaarset meetodit. Amortisatsioonimäär määratakse igale kinnisvarainvesteeringu objektile eraldi, sõltuvalt selle kasulikust tööeest. Juhul kui kinnisvarainvesteeringu objekt koosneb üksteisest eristatavatest komponentidest, millel on erinevad kasulikud eluead, võetakse need komponendid raamatupidamises arvele eraldi varaobjektidena ning määratakse ka vastavalt nende kasulikule elueale eraldi amortisatsiooninormid. Ettevõtte kinnisvarainvesteeringule rakendatav amortisatsioonimäär on 3-5% aastas. Amortisatsiooni arvestamist alustatakse hetkest, mil vara on kasutatav vastavalt juhtkonna poolt plaanitud eesmärgil ning lõpetatakse kui lõppväärtus ületab bilansilist jääkmaksumust

Hilisemad kulutused on lisatud kinnisvarainvesteeringu soetusmaksumusele juhul, kui need vastavad materiaalse põhivara mõistele ja bilansis kajastamise kriteeriumitele. Muud hilisemad kulutused (näiteks remont, hooldus) on kajastatud aruandeperioodi kuludes. Juhul, kui kinnisvarainvesteeringu objektil vahetatakse välja mõni komponent, lisatakse uue komponendi soetusmaksumus objekti soetusmaksumusele ning asendatava komponendi jääkmaksumus kantakse bilansist maha.

Materiaalne ja immateriaalne põhivara

Materiaalseks põhivaraks loetakse ettevõtte enda majandustegevuses kasutatavaid varasid kasuliku tööeaga üle ühe aasta ja maksumusega alates 1500 eurot.

Materiaalne põhivara võetakse algselt arvele tema soetusmaksumuses, mis koosneb ostuhinnast (k.a tollimaks ja muud

mittetagastatavad maksud) ja otseselt soetamisega seotud kulutustest, mis on vajalikud vara viimiseks tema tööseisundisse ja –asukohta. Materiaalset põhivara kajastatakse bilansis tema soetusmaksumuses, millest on maha arvatud akumulieeritud kulum ja võimalikud väärtuse langusest tulenevad allahindlused. Kapitalirendile võetud materiaalse põhivara arvestus toimub sarnaselt ostetud põhivaraga.

Materiaalse põhivara objektile tehtud hilisemad väljaminekud kajastatakse põhivarana, kui on tõenäoline, et ettevõtte saab varaobjektiga seotud tulevast majanduslikku kasu ning varaobjekti soetusmaksumust saab usaldusväärselt mõõta. Muid hooldus- ja remondikuludid kajastatakse kuluna nende toimumise momendil.

Amortisatsiooni arvestamisel kasutatakse lineaarset meetodit. Amortisatsioonimäär määratakse igale põhivara objektile eraldi, sõltuvalt selle kasulikust tööeest. Olulise lõppväärtusega varaobjektide puhul amortiseeritakse kasuliku eluea jooksul kulusse ainult soetusmaksumuse ja lõppväärtuse vahelist amortiseeritavat osa. Juhul, kui vara lõppväärtus ületab tema bilansilist jääkmaksumust, lõpetatakse vara amortiseerimine. Juhul kui materiaalse põhivara objekt koosneb üksteisest eristatavatest komponentidest, millel on erinevad kasulikud eluead, võetakse need komponendid raamatupidamises arvele eraldi varaobjektidena ning määratakse ka vastavalt nende kasulikule elueale eraldi amortisatsiooninormid.

Piiramata kasutuseaga objekte (maa, püsiva väärtusega kunstiteosed, muuseumieksponaadid ja raamatud) ei amortiseerita.

Amortisatsiooni arvestamist alustatakse hetkest, mil vara on kasutatav vastavalt juhtkonna poolt plaanitud eesmärgil ning lõpetatakse kui lõppväärtus ületab bilansilist jääkmaksumust, vara lõpliku eemaldamiseni kasutusest või ümberklassifitseerimisel "müügiootel põhivaraks". Igal bilansipäeval hinnatakse kasutatavate amortisatsioonimäärade, amortisatsioonimeetodi ning lõppväärtuse põhjendatust.

Juhul kui põhivara kaetav väärtus (s.o kõrgem kahest järgnevast näitajast: vara neto müügihind või vara kasutusväärtus) on väiksem tema bilansilisest jääkmaksumusest, on materiaalse põhivara objektid alla hinnatud nende kaetavale väärtusele.

Laenukasutuse kulutused (näiteks intressid), mis on seotud materiaalse põhivara ehitusega, kapitaliseeritakse antud objekti soetusmaksumuses perioodi jooksul, mis on vajalik vara otstarbekohasesse kasutusvalmidusse viimiseks. Muid laenukasutuse kulutusi kajastatakse tekkeperioodil kuluna.

Põhivara arvelevõtmise alampiir 1500

Kasulik eluiga põhivara gruppide lõikes (aastates)

Põhivara grupi nimi	Kasulik eluiga
Ehitised	20
Masinad ja seadmed	4
Immateriaalne põhivara	4

Piiramatu kasuliku elueaga vara (maa, püsiva väärtusega kunstiteosed, muuseumieksponaadid, raamatud) ei amortiseerita vaid kontrollitakse kord aastas vara väärtuse langust, võrreldes vara bilansilist maksumust kaetava väärtusega.

Amortiseeritavate varade puhul hinnatakse vara väärtuse võimalikule langusele viitavate asjaolude esinemist. Selliste asjaolude esinemise korral hinnatakse vara kaetavat väärtust ning võrreldakse seda bilansilise maksumusega.

Väärtuse langusest tekkinud kahjum kajastatakse summas mille võrra vara bilansiline maksumus ületab selle kaetava väärtuse. Vara kaetav väärtus on vara õiglane väärtus, millest on maha lahutatud müügikulutused, või selle kasutusväärtus, vastavalt sellele, kumb on kõrgem. Vara väärtuse languse hindamise eesmärgil hinnatakse kaetavat väärtust kas üksiku varaobjekti või väikseima võimaliku varade grupi kohta, mille jaoks on võimalik rahavoogusid eristada.

Varade allahindlusi kajastatakse aruandeperioodi kuluna.

Kord alla hinnatud varade puhul hinnatakse igal järgmisel bilansikuupäeval, kas võib olla tõenäoline, et vara kaetav väärtus on vahepeal tõusnud (v.a firmaväärtus, mille allahindlusi ei tühistata). Allahindluse tühistamist kajastatakse aruandeaasta kasumiaruandes põhivara allahindluse kulu vähendamisenä.

Rendid

Kapitalirendina käsitletakse rendilepingut, mille puhul kõik olulised vara omandiga seonduvad riskid ja hüved kanduvad üle rentnikule. Muud rendilepingud kajastatakse kasutusrendina.

Kapitalirenti kajastatakse bilansis vara ja kohustusena renditud vara õiglase väärtuse summas või rendimaksete miinimumsumma nüüdiseväärtuses, juhul kui see on madalam. Rendimaksud jaotatakse finantskuluks (intressikulu) ja kohustuse jääkväärtuse vähendamiseks. Finantskulud jaotatakse rendiperioodile arvestusega, et intressimäär on igal ajahetkel kohustuse jääkväärtuse suhtes sama. Kapitalirenti tingimustel renditud varad amortiseeritakse sarnaselt omandatud põhivaraga, kusjuures amortisatsiooniperioodiks on vara eeldatav kasulik tööiga või rendisuhte kehtivuse periood, olenevalt sellest, kumb on lühem. Kapitalirenti lepingute sõlmimisega otseselt

kaasnevad rentniku poolt kantavad esmased otsekulutused kajastatakse renditava vara soetusmaksumuse koosseisus.

Kasutusrendimaksed kajastatakse rendiperioodi jooksul lineaarselt kasumiaruandes kuluna.

Kasutusrendi tingimustel väljarenditud vara kajastatakse bilansis tavakorras, analoogselt põhivaraga. Väljarenditavat vara amortiseeritakse lähtudes ettevõttes sama tüüpi varade osas rakendatavatest amortiseerimisühikühikutest. Kasutusrendimaksed kajastatakse rendiperioodi jooksul lineaarselt tuluna. Kasutusrendi lepingute sõlmimisega otseselt kaasnevad esmased kulutused kajastatakse rendileandja bilansis varana (renditava varaga samal kirjel) ja amortiseeritakse kulusse rendiperioodi jooksul proportsionaalselt renditulu kajastamisega.

Finantskohustused

Kõik finantskohustused (võlad hankijatele, võetud laenud, viitvõlad, väljastatud võlakirjad ning muud lühi- ja pikaajalised võlakohustused) võetakse algselt arvele nende soetusmaksumuses, mis sisaldab ka kõiki soetamisega otseselt kaasnevaid kulutusi. Edasine kajastamine toimub korrigeeritud soetusmaksumuse meetodil (v.a edasimüügi eesmärgil soetatud finantskohustused ning negatiivse õiglase väärtusega tuletisinstrumendid, mida kajastatakse nende õiglases väärtuses).

Lühiajaliste finantskohustuste korrigeeritud soetusmaksumus on üldjuhul võrdne nende nominaalväärtusega, mistõttu lühiajalisi finantskohustusi kajastatakse bilansis maksmisele kuuluvas summas. Pikaajaliste finantskohustuste korrigeeritud soetusmaksumuse arvestamiseks võetakse nad algselt arvele saadud tasu õiglases väärtuses (millest on maha arvatud tehingukulutused), arvestades järgnevatel perioodidel kohustustelt intressikulu kasutades sisemise intressimäära meetodit.

Finantskohustus liigitatakse lühiajaliseks, kui selle tasumise tähtaeg on kaheteist kuu jooksul alates bilansikuupäevast; või ettevõtte pole tingimusteta õigust kohustise tasumist edasi lükata rohkem kui 12 kuud pärast bilansikuupäeva. Laenukohustusi, mille tagasimakse tähtaeg on 12 kuu jooksul bilansipäevast, kuid mis refinantseeritakse pikaajaliseks pärast bilansipäeva, kuid enne aastaaruande kinnitamist, kajastatakse lühiajalistena. Samuti kajastatakse lühiajalistena laenukohustusi, mida laenuandjal oli õigus bilansipäeval tagasi kutsuda laenulepingus sätestatud tingimuste rikkumise tõttu.

Eraldised ja tingimuslikud kohustused

Eraldistena kajastatakse bilansis tõenäolisi kohustusi, mis on avaldunud enne bilansikuupäeva toimunud sündmuste tagajärjel ning mille realiseerumise aeg või summa ei ole kindlad. Eraldiste kajastamisel bilansis on lähtutud juhtkonna hinnangust eraldise täitmiseks tõenäoliselt vajamineva summa ning eraldise realiseerumise aja kohta. Eraldis kajastatakse bilansis summas, mis on juhtkonna hinnangu kohaselt bilansipäeva seisuga vajalik eraldisega seotud kohustuse rahuldamiseks või üleandmiseks kolmandale osapoolle. Juhul kui eraldis realiseerub tõenäoliselt hiljem kui 12 kuu jooksul pärast bilansipäeva, kajastatakse seda diskonteeritud väärtuses (eraldisega seotud väljamaksete nüüdisväärtuse summas), välja arvatud juhul, kui diskonteerimise mõju on ebaoluline.

Annetused ja toetused

Tegevuse sihtfinantseerimine kajastatakse tuluna siis, kui

- finantseerimine on laekunud või selle laekumine on praktiliselt kindel
- finantseerimisega seotud sisulised tingimused on täidetud

Sihtfinantseerimisega kaasnevaid võimalikke kohustusi kajastatakse aruandes eraldiste või potentsiaalsete kohustustena.

Varade sihtfinantseerimise korral võetakse sihtfinantseerimise abil soetatud vara bilansis arvele tema soetusmaksumuses.

Vara soetamiseks saadud sihtfinantseerimine kajastatakse tuluna siis, kui

- finantseerimine on laekunud või selle laekumine on praktiliselt kindel
- finantseerimisega seotud sisulised tingimused on täidetud

Mitterahalisel sihtfinantseerimisel võetakse saadud vara bilansis arvele tema õiglases väärtuses. Sihtfinantseerimine, mida saadakse eelmistel perioodidel tekkinud kulude eest või millega ei kaasne täiendavaid tulevikku suunatud tingimusi, kajastatakse tuluna perioodis, millal sihtfinantseerimine aset leidis.

Tulud

Tulu kaupade müügist kajastatakse saadud või saadaoleva tasu õiglases väärtuses, võttes arvesse kõiki tehtud allahindlusi ja soodustusi. Tulu kaupade müügist kajastatakse siis, kui kõik olulised omandiga seotud riskid on läinud üle müüjalt ostjale, müügitulu ja tehinguga seotud kulu on usaldusväärselt määratav ning tehingust saadava tasu laekumine on tõenäoline. Tulu teenuse müügist kajastatakse teenuse osutamise järel, või juhul kui teenus osutatakse pikema ajaperioodi jooksul, siis lähtudes valmidusastme meetodist.

Kulud

Kulud on kajastatud tekkepõhiselt, tulude ja kulude vastavuse printsiibist lähtudes

Seotud osapooled

SA Eestimaa Looduse Fond aastaaruande koostamisel on loetud seotud osapoolteks:

- a. tütarettevõtja;
- b. tegev- ja kõrgemat juhtkonda;
- c. eespool loetletud isikute lähedasi pereliikmeid ja nende poolt kontrollitavaid või nende olulise mõju all olevaid ettevõtteid

Rahavoogude aruanne on koostatud kaudmeetodil - põhitegevuse rahavoogude leidmisel on korrigeeritud põhitegevuse tulemit, elimineerides mitterahaliste tehingute mõju ja põhitegevusega seotud käibevarade ning lühiajaliste kohustuse saldode muutused.

Raamatupidamise aastaaruandes kajastuvad olulised varade ja kohustuste hindamist mõjutavad asjaolud, mis ilmsid bilansi kuupäeva ja aruande koostamise kuupäeva vahemikul, kuid on seotud aruandeperioodil või varasematel perioodidel toimunud tehingutega.

Lisa 2 Raha

(eurodes)

	31.12.2015	31.12.2014
PayPal konto	1 906	2 011
Sularaha kassas	576	2 063
Arvelduskontod	691 034	79 416
Kokku raha	693 516	83 490

Lisa 3 Nõuded ja ettemaksed (eurodes)

	31.12.2015	12 kuu jooksul	Lisa nr
Nõuded ostjate vastu	8 935	8 935	
Ostjatelt laekumata arved	9 508	9 508	
Ebatõenäoliselt laekuvad nõuded	-573	-573	
Maksude ettemaksed ja tagasinõuded	990	990	
Ettemaksed	574	574	
Tulevaste perioodide kulud	574	574	
Sihtfinantseerimise nõuded	94 092	94 092	15
Kokku nõuded ja ettemaksed	104 591	104 591	
<hr/>			
	31.12.2014	12 kuu jooksul	Lisa nr
Nõuded ostjate vastu	36 325	36 325	
Ostjatelt laekumata arved	36 325	36 325	
Maksude ettemaksed ja tagasinõuded	517	517	
Muud nõuded	582	582	
Viitlaekumised	582	582	
Ettemaksed	668	668	
Tulevaste perioodide kulud	668	668	
Sihtfinantseerimise nõuded	85 395	85 395	15
Kokku nõuded ja ettemaksed	123 487	123 487	

Viitlaekumisena on 2014 aastal kajastatud nõue Sotsiaalkindlustusametile töötajatele detsembris makstud täiendavate vanemapuhkuse päevade hüvitamiseks. Tulevaste perioodide kuluna on kajastatud ettemaksed kindlustuse eest ja 2016 aasta eest liikmemaksu tasumine IUCN-le. Sihtfinantseerimise nõuetena on kajastatud nõuded aruandeaastal tehtud projektide kulude eest, mille eest laekub raha 2016 aastal.

Sihtfinantseerimise nõuete summa on kajastatud lisas 15.

Lisa 4 Maksude ettemaksed ja maksuvõlad (eurodes)

	31.12.2015		31.12.2014	
	Ettemaks	Maksuvõlg	Ettemaks	Maksuvõlg
Käibemaks		3 641		911
Üksikisiku tulumaks		7 444		5 589
Erisoodustuse tulumaks		120		44
Sotsiaalmaks		14 302		10 191
Kohustuslik kogumispension		619		521
Töötuskindlustusmaksed		1 003		823
Ettemaksukonto jääk	990		517	
Kokku maksude ettemaksed ja maksuvõlad	990	27 129	517	18 079

Maksuvõlgade kirjel on kajastatud võlgnevus detsembris väljamakstud töötasudelt arvestatud maksudelt, mis kuulusid deklareerimise ja maksmisele jaanuaris 2016 ning arvestuslikud maksuvõlad detsembri eest arvestatud töötasudelt, mis maksti välja jaanuaris 2016 ja kuulusid deklareerimisele ja ülekandmisele 10.veebruari 2016.

Lisa 5 Tütarettevõtjate aktsiad ja osad (eurodes)

Tütarettevõtjate aktsiad ja osad, üldine informatsioon					
Tütarettevõtja registrikood	Tütarettevõtja nimetus	Asukohamaa	Põhitegevusala	Osaluse määr (%)	
				31.12.2014	31.12.2015
11043521	ELF Ring OÜ	Eesti	keskkonnakonsultatsioonid	100	100

Tütarettevõtjate aktsiad ja osad, detailne informatsioon:				
Tütarettevõtja nimetus	31.12.2014	Kasum(kahjum) kapitaliosaluse meetodil	31.12.2015	
ELF Ring OÜ	8 048	-322	7 726	
Kokku	8 048	-322	7 726	

Lisa 6 Kinnisvarainvesteeringud

(eurodes)

Soetusmaksumuse meetod		
	Ehitised	Kokku
31.12.2013		
Soetusmaksumus	52 852	52 852
Akumuleeritud kulum	-28 604	-28 604
Jääkmaksumus	24 248	24 248
31.12.2014		
Soetusmaksumus	52 852	52 852
Akumuleeritud kulum	-28 604	-28 604
Jääkmaksumus	24 248	24 248
31.12.2015		
Soetusmaksumus	52 852	52 852
Akumuleeritud kulum	-28 604	-28 604
Jääkmaksumus	24 248	24 248

	2015	2014
Kinnisvarainvesteeringutelt teenitud renditulu	6 808	6 808
Kinnisvarainvesteeringute otsesed haldamiskulud	-275	-275

Kinnisvarainvesteeringuna on kajastatud ELF-ile kuuluvad bürooruumid Tartus. Alates veebruarist 2009 on sõlmitud kinnisvara üürile andmise leping tähtajaga 31.jaanuar 2019.

Juhatuse hinnangul ületab kinnisvarainvesteeringu lõppväärtus tema bilansilist jääkmaksumust ja seetõttu on lõpetatud vara amortiseerimine. Amortiseerimist alustatakse uuesti hetkest, mil vara lõppväärtus on langenud alla tema bilansilise jääkmaksumuse.

Lisa 7 Materiaalne põhivara

(eurodes)

							Kokku
	Maa	Ehitised				Masinad ja seadmed	
			Transpordi- vahendid	Arvutid ja arvutisüsteemid	Muud masinad ja seadmed		
31.12.2013							
Soetusmaksumus	6 497	32 498	54 031	3 081	23 122	80 234	119 229
Akumuleeritud kulum	0	-9 187	-27 976	-3 081	-8 778	-39 835	-49 022
Jääkmaksumus	6 497	23 311	26 055	0	14 344	40 399	70 207
Ostud ja parendused					15 331	15 331	15 331
Amortisatsioonikulu			-7 212		-10 187	-17 399	-17 399
31.12.2014							
Soetusmaksumus	6 497	32 498	54 031	3 081	38 453	95 565	134 560
Akumuleeritud kulum	0	-9 187	-35 188	-3 081	-18 965	-57 234	-66 421
Jääkmaksumus	6 497	23 311	18 843	0	19 488	38 331	68 139
Amortisatsioonikulu			-7 212	0	-9 396	-16 608	-16 608
31.12.2015							
Soetusmaksumus	6 497	32 498	54 031	0	38 453	92 484	131 479
Akumuleeritud kulum	0	-9 187	-42 400	0	-28 361	-70 761	-79 948
Jääkmaksumus	6 497	23 311	11 631	0	10 092	21 723	51 531

2015 aastal kandsime põhivarade hulgast maha 2009 aastal soetatud serveri soetusmaksumusega 3081 eurot, jääkväärtusega 0 eurot. Ehitistena on kajastatud Alam-Pedjal asuv Palupõhja looduskooli hoone. Juhatuse hinnangul ületab hoone lõppväärtus tema bilansilist jääkmaksumust ja seetõttu on lõpetatud nimetatud vara amortiseerimine. Amortiseerimist alustatakse uuesti hetkest, mil vara lõppväärtus on langenud alla tema bilansilise jääkmaksumuse.

Lisa 8 Immateriaalne põhivara

(eurodes)

	Kokku	
	Arvutitarkvara	
31.12.2013		
Soetusmaksumus	4 807	4 807
Akumuleeritud kulum	-4 807	-4 807
Jääkmaksumus	0	0
31.12.2014		
Soetusmaksumus	4 087	4 087
Akumuleeritud kulum	-4 087	-4 087
Jääkmaksumus	0	0
31.12.2015		
Soetusmaksumus	0	0
Akumuleeritud kulum	0	0
Jääkmaksumus	0	0

2015 aastal kandsime põhivarade hulgast maha 2009 aastal soetatud Novelli tarkvara ja MapInfo litsentsid kokku soetusmaksumusega 4087 eurot, jääkväärtusega 0 eurot.

Lisa 9 Kapitalirent

(eurodes)

Aruandekohustuslane kui rentnik

	31.12.2015	Jaotus järeljäänud tähtaja järgi		Intressimäär	Alusvaluuta	Lõpptähtaeg
		12 kuu jooksul	1 - 5 aasta jooksul			
Väikebussi liisinguleping	5 897	2 279	3 618	3k EURIBOR +marginaal 3,30%	EUR	30-04-2017
Kapitalirendikohustused kokku	5 897	2 279	3 618			

	31.12.2014	Jaotus järelejäänud tähtaja järgi		Intressimäär	Alusvaluuta	Lõpptähtaeg
		12 kuu jooksul	1 - 5 aasta jooksul			
Väikebussi liisinguleping	8 084	2 100	5 984	3k EURIBOR +marginaal 3,30%	EUR	30-04-2017
Kapitalirendikohustused kokku	8 084	2 100	5 984			

Renditud varade bilansiline jääkmaksumus		
	31.12.2015	31.12.2014
Masinad ja seadmed	4 049	7 081
Kokku	4 049	7 081

Lisa 10 Kasutusrent

(eurodes)

Aruandekohustuslane kui rendileandja

	2015	2014
Kasutusrenditulu	9 960	11 393
Järgmiste perioodide kasutusrenditulu mittekatkestatavatest lepingutest		
	31.12.2015	31.12.2014
1-5 aasta jooksul	6 808	6 808
Rendile või üürile antud varade bilansiline jääkmaksumus		
Kinnisvarainvesteeringud	24 248	24 248
Kokku	24 248	24 248

Kasutusendi tuluna 2015 aastal on kajastatud:
kinnisvarainvesteeringult teenitud renditulu 6 808 eurot
ELFi kontorisisi töökoha väljarent 1056 eurot
ELFi sõidukite väljarent 2096 eurot

Aruandekohustuslane kui rentnik

	2015	2014
Kasutusrendikulu	16 158	15 690
Järgmiste perioodide kasutusrendikulu mittekatkestatavatest lepingutest		
	31.12.2015	31.12.2014
12 kuu jooksul	16 158	15 690

Kasutusrendikuluna on kajastatud Tartu ja Tallinna kontorite, bürooseadmete ja raamatupidamistarkvara rendikulu.

Lisa 11 Laenukohustused

(eurodes)

	31.12.2015	Jaotus järelejäänud tähtaja järgi		
		12 kuu jooksul	1 - 5 aasta jooksul	üle 5 aasta
Kapitalirendikohustused kokku	5 897	2 279	3 618	
Laenukohustused kokku	5 897	2 279	3 618	
	31.12.2014	Jaotus järelejäänud tähtaja järgi		
		12 kuu jooksul	1 - 5 aasta jooksul	üle 5 aasta
Kapitalirendikohustused kokku	8 084	2 100	5 984	
Laenukohustused kokku	8 084	2 100	5 984	

Tagatiseks panditud varade bilansiline (jääk)maksumus		
	31.12.2015	31.12.2014
Maa	2 307	2 307
Ehitised	47 560	47 560
Kokku	49 867	49 867

Lisa 12 Võlad ja ettemaksed

(eurodes)

	31.12.2015	12 kuu jooksul
Võlad tarnijatele	13 312	13 312
Võlad töövõtjatele	19 876	19 876
Maksuvõlad	27 129	27 129
Saadud ettemaksed	0	0
Tulevaste perioodide tulud	0	0
Kokku võlad ja ettemaksed	60 317	60 317
	31.12.2014	12 kuu jooksul
Võlad tarnijatele	22 874	22 874
Võlad töövõtjatele	14 539	14 539
Maksuvõlad	18 079	18 079
Saadud ettemaksed	36 389	36 389
Tulevaste perioodide tulud	33 270	33 270
Muud saadud ettemaksed	3 119	3 119
Kokku võlad ja ettemaksed	91 881	91 881

Lisa 13 Võlad töövõtjatele

(eurodes)

	31.12.2015	31.12.2014
Töötasude kohustus	14 047	12 101
Puhkusetasude kohustus	5 155	1 967
Võlad aruandvatele isikutele	674	471
Kokku võlad töövõtjatele	19 876	14 539

Töötasude kohustusena on kajastatud detsembri eest arvestatud tasud, mis kuulusid väljamaksmisele jaanuaris 2016. Puhkusetasude kohustus on arvestatud kasutamata puhkusepäevade inventuuri alusel. Võlgadena aruandvatele isikutele on kajastatud väljamaksmata summad aruandeaasta kulu- ja lähetusaruannete eest, mis hüvitati jaanuaris 2016.

Lisa 14 Eraldised

(eurodes)

	31.12.2013	31.12.2014
Lühiajaline eraldis	2 273	2 273
Kokku eraldised	2 273	2 273
	31.12.2014	31.12.2015
Lühiajaline eraldis	2 273	2 273
Kokku eraldised	2 273	2 273

SA Eestimaa Looduse Fond koos Eesti Rohelise Liikumisega loobusid 18. jaanuaril 2005.a. saadud Tallinna Ringkonnakohtu otsuse edasikaebamisest, tühistamaks keskkonnaministri 15.01.2004 otsust Saaremaa sadama keskkonnamõjude hindamise aruande heakskiitmise kohta. Seeläbi kuulub kohtuotsuste järgi SA Eestimaa Loode Fondilt koos Eesti Rohelise Liikumisega väljamõistmisele 35 000 krooni (2234 eurot) Keskkonnaministeeriumi kasuks. Seni pole Keskkonnaministeerium nõuet nimetatud summa väljamaksmiseks esitanud. Tsiviilseadustiku üldosa seaduse (TsÜS) § 157 lg 1 kohaselt on jõustunud kohtuotsusest või muust täitedokumendist tuleneva nõude aegumistähtaeg 30 aastat, arvates nõude sissenõutavaks muutumisest (antud juhul kohtuotsuse jõustumisest). 2013 aastal suurendati moodustatud eraldist 2273 euroni sihtotstarbeliselt kogutud annetuste jäägi arvelt.

Lisa 15 Sihtotstarbelised tasud, annetused ja toetused

(eurodes)

Varad bruto soetusmaksumuses

	31.12.2013	Saadud	Tagastatud	Tulu	31.12.2014
Sihtfinantseerimine tegevuskuludeks					
Euroopa Liidu toetused (INTERREG+KIK kaasfinantseering)	-161 575	161 575			0
Euroopa Liidu muud fondid	10 139	37 016	-6 562	-40 593	0
Norra Finantsmehhanismid (s.h. Vabaihenduste Fond)	0	33 102		-33 102	0
WWF	0	31 100		-57 758	-26 658
Keskkonnainvesteeringute Keskus	13 419	248 835		-318 362	-56 108
KÜSK	-938	52 989		-51 561	490
Sihtotstarbelised annetused Eestist	19 319	12 938		-11 488	20 769
Keskkonnainvesteeringute Keskus - Nafta-KIK	0	20 000		-10 789	9 211
EKO Sihtkapital	0	5 712		-8 340	-2 628
Kokku sihtfinantseerimine tegevuskuludeks	-119 636	603 267	-6 562	-531 993	-54 924
Kokku sihtotstarbelised tasud, annetused ja toetused	-119 636	603 267	-6 562	-531 993	-54 924
	31.12.2014	Saadud	Tagastatud	Tulu	31.12.2015
Sihtfinantseerimine tegevuskuludeks					
Euroopa Liidu toetused (LIFE)	0	531 961		-75 094	456 867
Euroopa Liidu muud fondid	0	53 565		-69 710	-16 145
Norra Finantsmehhanismid (s.h. Vabaihenduste Fond)	0	14 989		-15 665	-676
WWF	-26 658	81 425		-84 364	-29 597
Keskkonnainvesteeringute Keskus	-56 108	153 112		-142 819	-45 815
KÜSK	490	96 178		-53 071	43 597
Sihtotstarbelised annetused Eestist	20 769	19 617		-19 619	20 767
Euroopa Liidu muud fondid (NordPlus)	0	24 000		-6 068	17 932
Keskkonnainvesteeringute Keskus LIFE ME kaasfinantseering	0	117 334		0	117 334
KÜSK - EKO15	0	2 012		-3 871	-1 859
Keskkonnainvesteeringute Keskus - Nafta-KIK	9 211	3 093		-12 304	0
EKO Sihtkapital	-2 628	11 568		-8 940	0
Kokku sihtfinantseerimine tegevuskuludeks	-54 924	1 108 854		-491 525	562 405
Kokku sihtotstarbelised tasud, annetused ja toetused	-54 924	1 108 854		-491 525	562 405

Tulu veerus on kajastatud varade ja tegevuskulude sihtfinantseerimiseks saadud ja aruandeaastal sihtfinantseerimise tuluna kajastatud summad.

31.12.2015 seisuga positiivsed saldod on kajastatud bilansis passivas sihtfinantseerimise kohustusena ja negatiivsed saldod aktivas nõuetena.

Lisa 16 Annetused ja toetused

(eurodes)

	2015	2014
Sihtfinantseerimine tegevuskuludeks	491 525	531 993
Mittesihtotstarbelised annetused ja toetused	3 993	5 025
Kokku annetused ja toetused	495 518	537 018
sh eraldi riigieelarvest	8 940	8 340

Eraldisena riigieelarvest on kajastatud EKO Sihtkapitali vahendusel saadud toetus.

Lisa 17 Tulu ettevõtlusest

(eurodes)

	2015	2014
Looduskaitsekselised ekspertiisid	48 556	82 720
Looduskaitsekselised talgureisid	30 640	17 780
Ruumide rendilaendamine	7 864	7 864
Sõidukite rendileandmine	2 095	3 529
Kaupade müük	473	759
Muud teenused	18 849	506
Raamatupidamisteenused	2 294	2 634
Kokku tulu ettevõtlusest	110 771	115 792

Muude teenuste tuludena on kajastatud reklaamilepingute alusel saadud tulud.

Lisa 18 Sihtotstarbeliselt finantseeritud projektide otsesed kulud (eurodes)

	2015	2014
Energia	1 180	2 885
Elektrienergia	1 180	2 885
Transpordikulud	17 064	18 035
Üür ja rent	13 485	12 101
Mitmesugused bürookulud	7 927	8 050
Lähetuskulud	3 871	2 751
Koolituskulud	5 083	4 366
Sisseostetud tööd ja teenused	76 839	99 467
Seminaride, ürituste korraldamine	34 660	38 679
Töövahendid	55 530	1 812
Tükised ja reklaam	15 592	25 996
Makstud stipendiumid	1 700	1 000
Kokku sihtotstarbeliselt finantseeritud projektide otsesed kulud	232 931	215 142

Sihtotstarbeliste projektide otsestele kuludele lisanduvad tööjookulud 2014 aastal summas 291 010 eurot ja 2015 aastal summas 313 679 eurot, mis on kajastatud lisas 20

Lisa 19 Mitmesugused tegevuskulud (eurodes)

	2015	2014
Üür ja rent	2 089	1 633
Mitmesugused bürookulud	1 932	1 777
Lähetuskulud	3 199	860
Koolituskulud	124	358
Riiklikud ja kohalikud maksud	23	23
Riia 185a kulud	275	275
Autode ja transpordikulud	10 613	7 950
Müügikaubad	72	279
Tasuliste teenuste kulu	47 379	30 384
Audit	440	1 309
Reklaam, түkised	2 519	1 330
Külaliste vastuvõtt, үritused	4 806	1 654
Liikmemaksud	803	775
Panga teenustasud	674	720
Kokku mitmesugused tegevuskulud	74 948	49 327

Mitmesuguste tegevuskuludena on kajastatud üldvahenditest ja tasulistest teenuste osutamiseks tehtud kulud. Sihtfinantseerimise vahenditest kaetud tegevuskulud sisalduvad projektide otsekuludes.

Lisa 20 Tööjõukulud

(eurodes)

	2015	2014
Palgakulu	221 554	239 295
Sotsiaalmaksud	75 341	80 904
Kokku tööjõukulud	296 895	320 199
Sellest kajastatud sihtotstarbeliselt finantseeritud projektide otsese kuluna	273 186	291 010
Töötajate keskmine arv taandatuna täistööajale	10	11

Tööjõukuludesse on arvestatud ka töövõtulepingute alusel makstud tasud.

2015 aastal maksti töövõtulepingute alusel koos maksudega 10 621 eurot.

2014 aastal maksti töövõtulepingute alusel koos maksudega 36 663 eurot.

Lisa 21 Seotud osapooled

(eurodes)

Saldod seotud osapooltega rühmade lõikes

2015	Müügid
Tegev- ja kõrgem juhtkond ning olulise osalusega eraisikust omanikud ning nende valitseva või olulise mõju all olevad ettevõtjad	43
2014	Müügid
Tegev- ja kõrgem juhtkond ning olulise osalusega eraisikust omanikud ning nende valitseva või olulise mõju all olevad ettevõtjad	77

Tegev- ja kõrgemale juhtkonnale arvestatud tasud ja muud olulised soodustused	2015	2014
Arvestatud tasu	77 247	73 639

Tegevjuhtkonna tasudena on arvestatud juhatuse liikmetest juhatuse esimehele, juhatuse aseesimehele ning raamatupidajale töölepingute ja juhatuse liikme lepingute alusel makstud tasud koos sotsiaalmaksudega.

Nõukogu liikmetele juhtimise teenuse eest tasusid ei arvestatud ega muid soodustusi ei antud.

Lisa 22 Projektide tulud valdkondade kaupa

Valdkond/ Projekt	2014	2015
MERI kokku	132761	65635
WWF Meri	21843	21312

WWF muud toetused	9256	12152
BALSAM/ BALMON-KIK-T/ Viigrid-KIK	28839	16454
NAFTA annetused	196	200
NAFTA14-KIK	10788	12306
Soomel-KIK/ MERI-KIK	61839	0
EUROWA	0	3213
<u>METS kokku</u>	34601	20072
VÜF METS / KÜSK METS	19602	7237
Nordic Mets	11000	8500
Metsak-KIK / KIK-KONSULENT	3999	4335
<u>Märgalad kokku</u>	49016	109401
LIFE-ME	0	75094
LIFE-SAKSA	0	4800
PMHK-KIK/ VEERMT-KIK	47199	20488
VV-SOOD	0	6292
Wetland-LIFE-KIK	1817	2727
<u>Looduskaitse kokku</u>	82449	35347
Metsloomade taastuskeskus	61018	-276
VYF-MV	13500	8341
A-13 kõre	111	140
A-1 lendorav	443	1464
A-6 nahkhiir	1677	3080
NH-KIK / NH-ÕHTUD	5000	1600
BIOCLIM	0	20299
<u>Loodusharidus kokku</u>	62801	35311
Sass-KIK	9258	0
Raamat-EL-KIK	8787	17058
Konnad-KIK	30484	10231
Roheline Värav / Arvamusfestival	14273	8022
<u>Talgud ja Teeme Ära kokku</u>	122540	128473
Talgud-KIK	55019	63185
Talgud annetused	6861	1286
EVS, GR50+	9752	12338
Teeme Ära KÜSK / annetused	43013	42904
Talgud-KÜSK / NORDPLUS talgud	7895	8759

<u>Loodussõbralik põllumajandus</u>	34582	67226
Kavaru	0	13136
MEATBALL	26658	50901
PLK-KIK	1000	3189
NAT-P-MEAT	6924	0
<u>Koostöö ja arengutegevused</u>	13120	30061
EKO_Energia / Kliimabuss	681	8500
CEEWeb / MUU	2086	1410
Väinameri jm toetused	1360	0
VYF-SK	0	7325
EKO+KÜSK EKO	8340	12827
KÜSK ELF areng	653	0
KOKKU	531993	491525

Lisa 23 Sihtkapitalid

	Sihtkapital							Kokku
	Navitrolla sk	Eesti Energia sk	Loodus-hariduse sk	AS Triip sk	V.Mankini sk	Lotmani nim. noore loodus-kaitsja sk	Noore loodus-taluniku sk	
Saldo seisuga 31.12.2013	230	1 553	2246	6 460	153	1410	580	12632
Eraldised sihtkapitalidest	0	0	0	0	0	-700	0	-700
Saldo seisuga 31.12.2014	230	1 553	2246	6 460	153	710		11932
Saldo seisuga 31.12.2015	230	1 553	2246	6 460	153	710	580	11932